

Uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín

Denisa Karolyová

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa Karolyová**
Osobní číslo: **M15080**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

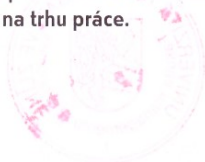
I. Teoretická část

- Proveďte literární rešerši vztahující se k dané problematice.

II. Praktická část

- Analyzujte situaci v oblasti uplatnitelnosti klientů z dětských domovů v okrese Zlín v posledních pěti letech.
- Na základě výsledků analýz zhodnoťte situaci týkající se uplatnitelnosti klientů z dětských domovů a navrhněte doporučení pro lepší uplatnitelnost těchto klientů na trhu práce.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

JANSKÝ, Pavel. Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, 292 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-534-9.

KUKLA, Lubomír. Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí. Praha: Grada, 2016, 432 s. ISBN 978-80-247-3874-1.

MANKIW, N. Gregory. Macroeconomics. 8th ed., international version. Houndmills, Basingstoke: Worth Publishers/Palgrave Macmillan, 2013, 623 s. ISBN 978-1-4641-2167-8.

PALÍŠKOVÁ, Marcela. Trh práce v Evropské unii: historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy. Praha: C.H. Beck, 2014, 203 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-270-0.

ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002, 236 s. Psyché. ISBN 80-247-9006-8.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Monika Horáková, Ph.D.
Ústav ekonomie
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14.5.2018

Jméno a příjmení: DENISA KARAOYOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Bakalářská práce se zabývá uplatnitelností klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín. V teoretické části je vymezena problematika institucionální péče v České republice, sociálně právní ochrana dětí a uplatnitelnost na trhu práce. Součástí praktické části je analýza situace v ústavní výchově a na trhu práce v okrese Zlín, kvantitativní a kvalitativní výzkum, vyvození závěrů z analyzovaných dat a výzkumů a návrhy opatření zvyšující uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín.

Klíčová slova: Ústavní výchova, zaměstnatelnost, dětský domov, trh práce

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

The bachelor thesis deals with employability of children's homes clients on the labour market in the Zlín district. In the theoretical part is defined problematics of institutional care in Czech Republic, social and legal protection of children and employability on the labour market. The practical part contains analysis of situation of institutional care and labour market in the Zlín district, quantitative and qualitative research, drawing conclusions from analysed data and researches and precaution suggestion increasing employability of children's homes clients on the labour market in the Zlín district.

Keywords: Institutional Care, Employability, Children's Home, Labour Market

V této části bakalářské práce bych velice ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Monice Horákové, PhD, za odborné a profesionální vedení práce, konzultace a poskytnutí cenných rad a poznámek při zpracovávání BP a v neposlední řadě i za její pozitivní a inspirující přístup vztahující se k problematice řešené v mé bakalářské práci.

Další poděkování chci věnovat ředitelce Dětského domova Lazy Evě Ledvinové, zástupkyni ředitele Dětského domova Vizovice Janě Klačánkové a ředitelce Nadace Terezy Maxové Terezii Sverdlinové, za poskytnutí informací a subjektivních názorů k problematice uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Dnes není nejhorší nemocí lepra nebo tuberkulóza – dnes je to pocit, že jsem zbytečný, nemilovaný, pohrdaný, nežádoucí, všemi opuštěný. A nejtěžším hříchem je proto nedostatek lásky, ta hrozná lhostejnost k bližnímu, který je vystaven vykořisťování, korupci, bídě, nemoci. (...) Nejde vždy o krajíc chleba, nejde jen o kus oblečení. Po lásce hladovějí lidé i v bohatých zemích světa. A tam je ten hlad nejmučivější: vědomí, že nikdo mě nemá rád, že o mne nikdo nestojí, že jsem zbytečný, nežádoucí. Že jsem sám. „

Matka Tereza

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 INSTITUCIONÁLNÍ PÉČE	12
1.1 CHARAKTERISTIKA SYSTÉMU ÚSTAVNÍ PÉČE O DÍTĚ V ČR	13
1.2 TYPY ZAŘÍZENÍ INSTITUCIONÁLNÍ PÉČE PODLE MINISTERSTEV	13
1.2.1 Diagnostický ústav	14
1.2.2 Výchovný ústav	14
1.2.3 Dětský domov	14
1.2.4 Dětský domov se školou	14
1.3 LEGISLATIVNÍ RÁMEC VZTAHUJÍCÍ SE K PRÁVŮM DÍTĚTE, ÚSTAVNÍ A OCHRANNÉ VÝCHOVĚ A PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÉ PÉČI	15
1.4 AKTUÁLNÍ SITUACE A PROBLÉMY A ÚKOLY ÚSTAVNÍ VÝCHOVY	16
1.4.1 Úkoly ústavní výchovy	16
1.4.2 Problémy ústavní výchovy	16
1.5 STŘETY NÁZORŮ V PROBLEMATICE ÚSTAVNÍ VÝCHOVY	19
1.6 KLIENTI INSTITUCIONÁLNÍ PÉČE	19
2 SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ	21
2.1 VYMEZENÍ SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ.....	21
2.2 OBJEKTY SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ	21
2.3 ORGÁNY SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ.....	21
2.4 PRACOVNÍCI ORGÁNŮ SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ.....	22
3 UPLATNITELNOST NA TRHU PRÁCE	24
3.1 TRH PRÁCE	24
3.2 NEZAMĚSTNANOST.....	24
3.3 LIDSKÝ KAPITÁL	24
3.3.1 Lidský kapitál a jeho zařazení do historie.....	25
3.3.2 Teorie pojmu lidský kapitál	25
3.4 UPLATNITELNOST JEDINCE NA TRHU PRÁCE	26
3.5 VZDĚLÁNÍ A JEHO VÝZNAM V UPLATNITELNOSTI NA TRHU PRÁCE.....	27
3.6 NEROVNÉ POSTAVENÍ NA TRHU PRÁCE A OHROŽENÉ SKUPINY.....	28
3.7 NÁSTROJE UŽÍVANÉ K ZÍSKÁNÍ A UDRŽENÍ USPOKOJIVÉ PRÁCE NA TRHU PRÁCE.....	30
3.7.1 Nástroje pro získání vhodné práce	30
3.7.2 Nástroje pro udržení vhodné práce	30
4 METODIKA PRÁCE	31
4.1 PRIMÁRNÍ VÝZKUM	31
4.1.1 Kvantitativní výzkum.....	31
4.1.2 Kvalitativní výzkum.....	31
4.1.3 SWOT analýza	32

4.2	SEKUNDÁRNÍ VÝZKUM	32
II	PRAKTICKÁ ČÁST	33
5	SEKUNDÁRNÍ VÝZKUM.....	34
5.1	VYBRANÁ ZAŘÍZENÍ	34
5.1.1	Zařízení: Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín.....	34
5.1.2	Zařízení: Dětský domov a Základní škola Vizovice	35
5.1.3	Zařízení Dětský domov Zlín, Lazy 3689	37
5.1.4	Dětský domov Chrástěšovská 65, Vizovice.....	38
5.1.5	Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky.....	39
5.2	ANALÝZA VÝROČNÍCH ZPRÁV DĚTSKÝCH DOMOVŮ	40
5.3	OMYLY A MÝTY, KTERÉ SI MYSLÍ SPOLEČNOST O DĚTECH Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ.....	41
5.4	NOVÁ METODICKÁ PŘÍRUČKA PRO KURÁTORY PRO DĚTI A MLÁDEŽ	42
5.5	ANALÝZA SITUACE NA TRHU PRÁCE V OKRESE ZLÍN	43
5.5.1	Analýza zaměstnavatelů.....	43
5.5.2	Analýza nabídky práce v regionu Zlín	43
5.5.3	Analýza zaměstnanosti v oborech.....	44
5.5.4	Ohrožené skupiny na trhu práce.....	44
5.5.5	Struktura uchazečů o zaměstnání evidenci úřadu práce dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	45
5.6	ANALÝZA VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY	46
6	PRIMÁRNÍ VÝZKUM.....	47
6.1	ROZHOVORY	47
6.2	DOTAZNÍKY.....	52
7	SHRNUTÍ POZNATKŮ	55
7.1	KOMPARACE ZAŘÍZENÍ A HODNOCENÍ OSTATNÍCH ASPEKTŮ PROBLEMATIKY UPLATNITELNOSTI KLIENTŮ DĚTSKÝCH DOMOVŮ NA TRHU PRÁCE	55
7.2	SWOT ANALÝZA	59
8	NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ UPLATNITELNOSTI KLIENTŮ Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ	60
8.1	ZE STRANY VEŘEJNÉ SPRÁVY	60
8.2	PENÍZE JAKO NÁSTROJ MOTIVACE	61
8.3	ZE STRANY ÚSTAVNÍCH ZAŘÍZENÍ.....	62
8.4	PRO SPOLEČNOST	64
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73
	SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

Téma uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín bylo zvoleno na základě předchozích zkušenostech autorky při vykonávání dobrovolnické činnosti, kdy proběhlo setkání s klienty dětských domovů, kteří hovořili o nejistotě a obavách z budoucnosti, což bylo impulsem k bližšímu prozkoumání této problematiky.

Druhým důvodem byla osobní, dosud nezodpovězená otázka člověka vyrůstajícího v pěstounské péči „Získal by člověk stejné možnosti v přístupu ke vzdělávání, bydlení či zaměstnání za předpokladu, že by byl klientem dětského domova?“

V současné době je dbáno na začleňování ohrožených skupin do neustále se vyvíjející společnosti a odstraňování disparit, čímž lze předcházet prohlubování společenských rozdílů. Problematika, kde jsou použity přívlastky „vyloučení“ či „znevýhodnění“ patří mezi nejvíce diskutovaná témata, kterým se věnují média, politici, osoby zainteresované do problematiky a dokonce i samotní občané, kteří v této oblasti mají často vyhraněné názory. Snižování rozdílů ve společnosti je součástí mnoha projektů financovaných ať už Evropskou unií, tak různými nadacemi.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit situaci v oblasti uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín z pohledu studenta oboru veřejné správy, protože dle názoru autorky právě lidé ve veřejnoprávních odvětvích dokážou zasahovat do systému a pokud mají dobré úmysly a dobře zmapovanou problematiku, mohou nést výsledky jejich rozhodnutí či projektů pozitivní dopad na společnost.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na vymezení systému ústavní péče v ČR, charakteristiku jednotlivých zařízení, zohlednění legislativy vztahující se k této problematice a také jsou zde zobrazeny pohledy a střety v názorech autorů. Další kapitolou je sociálně-právní ochrana dětí, kde jsou popsány orgány vykonávající činnosti v této oblasti, objekty sociálně-právní ochrany a pracovníci, včetně jejich denně řešených dilemat. Nezbytnou kapitolou je uplatnitelnost na trhu práce, kde je popsán trh práce včetně jeho ohrožených skupin, nezaměstnanost a význam práce pro člověka. V praktické části jsou důkladně a podrobně zanalyzována zkoumaná zařízení, situace v ústavní péči a na trhu práce v okrese Zlín za posledních pět let a překážky ze strany legislativy a společnosti. V závěru práce je shrnutí všech poznatků a na základě nich jsou uvedena opatření zvyšující uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zhodnotit situaci v oblasti uplatnitelnosti klientů z dětských domovů v okrese Zlín. Pro naplnění tohoto cíle byl realizován kvantitativní a kvalitativní výzkum.

K dosažení hlavního cíle bylo nutné vypracovat analýzy trhu práce v okrese Zlín a vzdělanostní struktury dětského domova. Primární výzkumy se opíraly o rozhovory s vedením dětských domovů a s ředitelkou Nadace Terezy Maxové realizované pro dokreslení aktuální situace v oblasti odchodu klienta z ústavní péče či v problematice jeho následného uplatnění. V rámci osobních zjištění vizí klientů z dětských domovů byly provedeny profesní diagnostiky a ke zjištění pohledu společnosti na tuto problematiku byl uskutečněn dotazníkový průzkum. Výstupem analýzy budou závěrečná doporučení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INSTITUCIONÁLNÍ PÉČE

Pohledem do minulosti, lze poukázat na to, že již tehdy se zřizovaly obecné útulky pro sirotky, kláštery nebo církevní internáty při školách. Tento fakt plyne ze skutečnosti, že se společnost vždy snažila pomáhat dětem bez rodičů. Pečovatelé byli tehdy lidé, kteří pocházeli z řad vysloužilců nebo lidé, kterým se město snažilo získat práci. Na děti byly uplatňovány tehdy velmi přísné metody trestů. Jednalo se o fyzický i psychický nátlak, což vyústilo ke zneužívání dětí a docházelo k násilným praktikám či týrání. Mezi první historicky doložitelné zařízení zřízené v Čechách patří Vychovatelna v Libni, Polepšovna v Králíkách nebo Vychovatelna spolku pro blaho káránců Kralovských Vinohrad. (JEDLIČKA, 2015, s. 386)

Na myšlenku navazuje i autorka Vávrová (2015, s. 11), která také poukazuje na nepříznivé životní podmínky v počátcích vzniku těchto zařízení. Jako pozitivní změny v přístupu k nezletilým uvádí autorka zejména okamžik, kdy tato zařízení přecházela do odpovědnosti státu.

Tab. 1 Přehled institucionální péče v ČR 1 (Zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

školní rok	počet zařízení celkem	počet dětí a mládeže celkem	v tom							
			dětské domovy		dětské domovy se školou		výchovné ústavy		diagnostické ústavy	
			počet zařízení	počet dětí a mládeže	počet zařízení	počet dětí a mládeže	počet zařízení	počet dětí a mládeže	počet zařízení	počet dětí a mládeže
2006/07	229	7 459	153	4 815	28	724	34	1 404	14	516
2007/08	230	7 427	155	4 618	28	674	33	1 430	14	705
2008/09	232	7 820	155	4 739	29	742	34	1 546	14	793
2009/10	229	7 878	151	4 704	31	787	33	1 534	14	853
2010/11	228	7 397	150	4 628	31	760	33	1 445	14	564
2011/12	227	7 150	149	4 451	31	761	33	1 395	14	543
2012/13	220	6 941	147	4 442	30	713	29	1 269	14	517
2013/14	219	6 549	146	4 253	30	697	29	1 146	14	453
2014/15	214	6 495	144	4 314	29	679	28	1 081	13	421
2015/16	213	6 482	144	4 260	28	741	28	1 089	13	392
2016/17	211	6 500	143	4 270	28	730	27	1 096	13	404
index změny ¹⁾	0,92	0,87	0,93	0,89	1,00	1,01	0,79	0,78	0,93	0,78

Pozn. index změny mezi roky 2006 a 2016; např.: 1=beze změny; 2=nárůst o 100 %

(zdvojnásobení); 1,15=nárůst o 15 %; 0,85=pokles o 15 %

V Tab. 1 lze vidět, kolik zařízení a počet dětí v ústavní péči bylo evidováno v letech 2006 až 2017. Oproti roku 2006/07 je nyní těchto zařízení o 8 % méně a dětí o 13 %. V bakalářské práci níže v kapitole 1.4.2 problémy ústavní péče Jánský píše o tom, že by

měl být snížen počet dětí na jednotlivé zařízení. V roce 2006/07 vychází, že v jednom zařízení je po zaokrouhlení 33 dětí. V roce 2016/17 se toto číslo snižuje na 31 dětí na jedno zařízení.

Nejvíce dětí bylo v roce 2016/17 umístěno do dětských domovů a to v 66 %, na druhém místě se umístily výchovné ústavy, kde bylo umístěno 17 % dětí.

Největší zastoupení počtu institucionálních zařízení mají v roce 2016/17 opět dětské domovy, ale na druhém místě se umístily dětské domovy se školou společně s výchovnými ústavami.

1.1 Charakteristika systému ústavní péče o dítě v ČR

Ústavní péče je v českém systému uplatňována, až když selžou všechny ostatní prostředky pro ochranu práv dítěte. Dříve než soud nařídí ústavní péči, musí prozkoumat, jestli jsou zde možné i jiné prostředky, např. svěření dítěte do náhradní rodinné péče (KUKLA, 2016, s. 255)

Ústavní péče je vymezena jako ústavní výchova, jejíž charakter není trestní a ochrannou výchovu. Ústavní výchovu nařizuje soud a primárním cílem je ochránit zdravý vývoj, řádnou výchovu a vzdělání dítěte. (KUKLA, 2016, s. 256)

Soud nesmí uložit ústavní výchovu dítěte, kvůli majetkové či bytové nepříznivé situaci, ale nařizuje ji jen za podmínek, kdy rodiče nejsou schopni dítě řádně vychovávat a neplní povinnosti vyplývající z rodičovství. Doba, na jakou dítěti může být ústavní výchova uložena, je maximálně tříletá, ale může být soudem prodloužena, pokud stále přetrvávají nepříznivé podmínky, které by mohly ohrožovat dítě. (ARNOLDOVÁ, 2016, s. 265)

1.2 Typy zařízení institucionální péče podle ministerstev

V knize od Kukly je zařazeno zařízení institucionální péče do gesce ministerstva zdravotnictví, kde patří kojenecké ústavy, dětské domovy s výchovou dětí do tří let a dětská centra. Dále pak ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kde se řadí dětské domovy s péčí o děti starší 3 let, dětské domovy se školou, dětské diagnostické ústavy a diagnostické ústavy pro mládež a výchovné ústavy pro děti a mládež a pod ministerstvo práce a sociálních věcí, které je zodpovědné za domovy pro osoby (děti) se zdravotním postižením. (KUKLA, 2016, s. 256 až 262)

1.2.1 Diagnostický ústav

Diagnostické ústavy jsou určeny k úplnému vyšetření zdravotního, psychologického, sociálního a pedagogického stavu klienta, na jehož základě je následně zpracováno doporučení, ve kterém je pro dítě navrženo umístění do odpovídajícího ústavního zařízení. Pobyt klienta v diagnostickém ústavě začíná dobou, kdy soud nařídil ústavní výchovu dítěte a jeho délka by neměla být delší než 8 týdnů. (KUKLA, 2016, s. 259)

1.2.2 Výchovný ústav

Klienti těchto zařízení jsou děti s vážnými behaviorálními poruchami nebo děti, kterým byla uložena ochranná výchova. Děti jsou rozděleni do výchovných skupin, ve kterých je minimální počet dětí pět a maximální osm, což závisí na tom, jaká je úroveň náročnosti jejich výchovy, protože tito klienti jsou mentálně nebo zdravotně handicapovaní. Určení typů výchovných ústavů (např. pro děti s drogovou závislostí) se ustanovuje vyhláškou. (JEDLIČKA, 2015, s. 398)

1.2.3 Dětský domov

V tomto zařízení se poskytuje ústavní výchova dětem, které nemají vážné behaviorální poruchy. V domově jsou děti uspořádány do tzv. „rodinné skupiny“, ve kterých jsou členové v minimálním počtu pět a nejvíce osm, což se odvíjí od jejich psychické i zdravotní situace. Zřetel se bere na sourozence, kteří jsou obvykle umístěni do stejného dětského domova a pokud je to možné, tak nejlépe i do stejné rodinné skupiny. V každém dětském domově musí být založeny minimálně dvě rodinné jednotky a maximálně osm. (JEDLIČKA, 2015, s. 398)

1.2.4 Dětský domov se školou

Toto zařízení bylo zřízeno jako alternativa místo „dětského výchovného ústavu“ a „zvláštní školy internátní“. Klienti tohoto zařízení jsou zde z důvodu jejich obtížné a problematické výchovy a díky škole, která je součástí dětského domova a děti tak neodcházejí z prostoru zařízení. (KUKLA, 2016, s. 258–259)

1.3 Legislativní rámec vztahující se k právům dítěte, ústavní a ochranné výchově a preventivně výchovné péči

V českém legislativním prostředí existují právní předpisy, které se týkají práv dítěte, ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče a jelikož některé zákony nepopisují jen tuto problematiku, byly vybrány části vztahující se k danému tématu.

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Jednotlivá ústavní zařízení byla schválena zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, kde je specifikováno, jaká jsou zařízení vykonávající ústavní péči či ochranu a za jakých účelem byla zřízena, specifikace klientů těchto zařízení a jejich práva a povinnosti, požadavky na pracovníky starající se o klienty těchto zařízení a jejich práva a povinnosti. Dále úhrada péče o dítě, dary a kapesné dítěte a také dokumenty těchto institucí, jako je např. vnitřní řád zařízení, včetně všech jeho náležitostí. (Zákon č. 109/2002 Sb.)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Děti v institucionální péči musí mít zajištěný přístup ke všem typům vzdělání. Tato problematika je upravená v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). V tomto zákonu je např. také zmíněno, že dítě v ústavní péči musí být zpřístupněny potřebné materiály ke studiu a má právo na bezplatné zapůjčení knih potřebných k výuce. Důležité je to, že tento právní předpis zařazuje ústavní zařízení do vzdělávací soustavy České republiky a pověřuje ministerstvo vytvořením podmínek pro ústavní a ochrannou výchovu (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí v úvodu vymezuje pojem SPO, jakým dětem je určena a také za jaké situace se na ně zaměřuje. O všech dotčených dětech musí být vedena dokumentace, která musí splňovat zákonná kritéria. Dále jsou zde popsány opatření SPO včetně orgánů, které tyto opatření mají vykonávat. Tento zákon také upravuje samotnou činnost SPO orgánů při svěřením dítěte do výchovy jiné osoby, která

bude odpovídat za jeho výchovu. Mimo jiné se tento zákon zabývá zprostředkováním osvojení a pěstounské péče včetně popsání celé problematiky pěstounské péče, což zahrnuje práva a povinnosti pěstouna a pěstounské dávky. Je zde také upravena ústavní a ochranná výchova a speciálně popsána péče o děti vyžadující zvýšenou pozornost či SPO ve zvláštních případech nebo ve vztahu k cizině. Důležitou částí zákona je specifikace pověřených osob, které poskytují SPO. Aby byl zákon kompletní, jsou zde popsány i orgány zastoupené komisí pro sociálně-právní ochranu dětí a poradními sbory. (Zákon č. 359/1999 Sb.)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících říká, jaké vzdělání, kvalifikaci či odbornou způsobilost musí mít pracovníci v ústavních zařízeních. Zákon se vztahuje k vychovatelům, asistentům pedagogů i ředitelům těchto zařízení.

Problematiku ústavní výchovy upravuje i Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb., který ji má zakomponovanou v části druhé, kde je popsána problematika svěřeni dítěte do péče jiné osoby, pěstounství a ústavní výchova. (Zákon č. 563/2004 Sb.)

1.4 Aktuální situace a problémy a úkoly ústavní výchovy

1.4.1 Úkoly ústavní výchovy

Cílem veškerých školských zařízení je poskytovat pomoc a ochranu dítěti. Je zde snaha vyhnout se společenské diskriminaci a primárním cílem není trest dítěte. Podstatou zařízení, které pečují o děti umístěné mimo jejich rodinu, je zabezpečit takové kvalitní prostředí, u kterého se předpokládá bezpečí a harmonie, což je nezbytným prvkem k vytváření příznivých citových vztahů dítěte s dospělým. (JÁNSKÝ, 2014, s. 117)

Autorka Vávrová (2015, s. 20) poukazuje na to, že transformace ústavní péče motivovaná filozofií ochrany lidských práv dětí je propojena úzce s deinstitucionalizací a probíhá v mnoha zemích Evropy a Ameriky včetně České republiky.

1.4.2 Problémy ústavní výchovy

Navzdory tomu, jak by měl systém fungovat, se často skutečnost odlišuje a některá ústavní zařízení těmito principům stále nejsou přizpůsobena. Výchovně vzdělávací zařízení jsou závislá na stavu společnosti a problémem jsou ústavy, které nenaplnují požadavky moderní

společnosti a ignorují či nerespektují psychické potřeby dětí nebo zachovávají pozůstatky socialistických metod řešení problémů. (JÁNSKÝ, 2014, s. 117)

Ústavní výchova patří mezi nákladné opatření a je důležité, aby se našel průnik mezi požadavky pedagogů a ekonomů, což není často jednoduché. Jánský ve své knize uvádí, že ideální řešení je snížit počet dětí v jednotlivých ústavech a podpořit vznik nových specializovaných zařízení, čímž dojde k rozdělení dětí do více zařízení, k čemuž už byl vytvořen i legislativní rámec, který se zasazuje o zařízení se strukturou tzv. „rodinných jednotek“. Přestože byly zákony týkající se této problematiky novelizovány, jejich aktuální podoba nestačí reagovat na celospolečenský vývoj a potřeby dětí. Jánský dále tvrdí, že je nezbytné zaměstnat více mužů v této oblasti, protože jejich místo je v ústavní výchově nezastupitelné. (JÁNSKÝ, 2014, s. 117)

Jánský (2014, s. 120) dále v jeho knize poukazuje na fakta týkající se školských ústavních zařízení, které se z jeho pohledu jeví jako problémy. Uvádí, že Česká republika patří v Evropě mezi země, jejíž počty dětí v ústavní výchově jsou nejvyšší. Dále je vysoký počet umístěných dětí do ústavní péče na základě tzv. „rychlých předběžných opatření soudu“. Autor poukazuje na to, že vysoké procento takto přijatých dětí (60–70 %), je důsledkem nepodchycení problému včas.

Jánský také kritizuje nejednotnost rozhodnutí soudů ohledně nařízení ochranné výchovy, což se projevuje rozdílným posuzováním případů, kdy jednotlivé soudy v povahou stejných případech vydávají rozdílná rozhodnutí.

Podle Jánského (2014, s. 121) je řešena problematika ústavní výchovy pouze ze strany rezortu školství a usuzuje tak na základě upozornění ředitelů diagnostických ústavů, kteří zaznamenali vysoký počet přijímaných dětí v období, kdy končí základní školu nebo před dosažením zletilosti. Tento krok si autor vysvětluje jako pokus o přinucení dítěte k dokončení vzdělání.

Autor knihy podotýká, že v problematice ústavní péče je mnoho dalších problémů, ale jako poslední uvádí to, že pedagogové v institucionální výchově nemohou splnit všechny úkoly s jejich povoláním spojené, neboť jim chybí potřebná kvalifikace. Zmiňuje, že pedagog musí zvládat činnost vězeňské ostrahy nebo například umět zacházet s dětmi s psychiatrickými problémy. Podle názoru Jánského je narušováno i právo pedagogů na bezpečné pracovní podmínky. (JÁNSKÝ, 2014, s. 122)

Fischer (2009, s. 144) vidí hlavní problém v tom, že se o dítě nestará jen jeden určitý vychovatel, který by za něj nesl zcela plnou zodpovědnost. Při opětovaném střídání pečovatelů se těžko vytváří trvalejší citový vztah mezi dítětem a pečující osobou. Navíc dochází i k tomu, že se dítě přesunuje mezi různými ústavami.

Fischer píše, že mezi hlavní problémy patří také nedostatek podnětů plynoucích z normálního chodu rodiny, což bývá příčinou toho, že dítě není schopno utvářet zdravé mezilidské vztahy a má problém s poznáním „sebe sama“. Navíc pokud dítě nestuduje, musí v 18 letech z dětského domova odejít, k čemuž autor dodává, že v tomto věku klient není ve fázi skutečné dospělosti myšleno v kontextu osobní zralosti, ale naopak období opuštění institucionálního zařízení obnáší spoustu rizik. Autor říká, že tato problematika není v České republice dostatečně ošetřena. (FISCHER, 2009, s. 144)

Kuzníková souhlasí s Jánským s tím, že děti nejsou včas umístěny do institucionálního zařízení. Autorka konstatuje, že v této problematice chybí prevence a potřebná terapie, která by dětem pomohla. Ta je poskytována pozdě, tzn. až když už je jejich osobnost vytvořena. (KUZNÍKOVÁ, 2011, s. 145)

Vávrová (2015, s. 20) tvrdí, že v pobytových institucionálních zařízeních nastává tzv. efekt „institucionalizace jedince“, kvůli kterému jsou tito klienti neschopni instituci opustit a osamostatnit se.

Unikátní průzkum agentury Ipsos, ve kterém bylo uskutečněno 27 hloubkových individuálních rozhovorů s bývalými klienty dětských domovů a 102 individuálních rozhovorů s dětmi, kteří mají maximálně rok před opuštěním domova ukazuje, že hlavními problémy jsou

a) Nedostatky ve vzdělávacím systému

Průzkum ukazuje, že 40 % dětí jejich dosažené vzdělání nevyhovuje a 57 % klientů chce dále pokračovat ve vzdělávání či rekvalifikačních kurzech.

71 % dětí získá po absolvování školy výuční list, což je velmi vysoké procento oproti populačnímu podílu 29 %. (data za rok 2014)

b) Nedostatek informací a finanční gramotnost

c) Fixace dětí na vychovatelky

Podle průzkumu děti mnohdy považují za svou nejbližší osobu vychovatelky v dětských domovech a jen jedna pětina klientů má potřebu znovunavázat kontakt s rodinou.

Při opouštění dětského domova označuje polovina klientů setkávání se soc. pracovníky za zbytečnou, a i vzhledem k tomu, že sociálními pracovníky byly navštěvovány, nevidí v těchto návštěvách žádný smysl. (Výzkum IPSOS)

1.5 Střety názorů v problematice ústavní výchovy

Je třeba si uvědomit, že v tomto tématu vznikají značné rozdíly v názorech a to začíná již při samotném zaměření se na systém nebo poslání ústavní výchovy, tak na postoj k nenahraditelnému vztahu mezi dítětem a rodinou, jehož dopad může být zničující, neboť může mít neblahý vliv na jeho psychický či fyzický vývoj. (JÁNSKÝ, 2014, s. 114)

Panují neustále dohady v otázkách podpory rodiny ve smyslu účelnosti, kdy se odborníci ptají, při jaké situaci se mají začít hájit zájmy dítěte, což v problematice ústavní péče znamená přesun do náhradního domova. Další otázkou je také to, zda jsou metody analýzy situace dítěte dostačující a jaká je vypovídající hodnota dat, neboť šetření bývá obvykle ovlivněno jak tlakem rodiny, tak okolím a jeho kulturou.

Jánský ve své knize říká, že je často nadceňováno biologické rodičovství, důraz na jeho nezastupitelný význam a v důsledku jeho upřednostňování dochází k odkládání řešení a prohlubování problémů. Mnohdy se případy řeší až když je pozdě a děti už jsou poznamenány např. násilím či zneužíváním. Jánský také poukazuje na heslo, které bývá často vyřčeno z úst pracovníků SPO „Šance rodině“ a snaží se naznačit, že pokud rodina nejedná v zájmu dítěte, zejména v kontextu důsledné péče, vývoji a poskytnutí tzv. rodičovské lásky, vznikne okamžik, kdy vzniká rozpor mezi právy dítěte a jeho potřebami. (JÁNSKÝ, 2014, s. 114)

Špatenková (2004 s. 63) ve své knize mluví o mladistvých, kteří se potýkají s krizí a to ve smyslu pokusů o sebevraždu nebo se dostávají do konfliktu se zákony. Podle názoru autorky by mělo umístění do ústavní péče být až to nejzazší řešení, neboť např. samotné umístění do diagnostického ústavu vtahuje dítě mezi komunitu společensky vyloučených. Autorka uvádí, že tento moment může být pro dítě začátek delikventní kariéry.

1.6 Klienti institucionální péče

Podle výzkumu zmíněného v knize Jánského, kterého se zúčastnilo 464 respondentů v průměrném věku třináct let, jsou děti umístěné do institucionálních zařízení ve čtyřiceti procentech z neúplných rodin a o většinu dětí se stará matka o dítě sama. Zde přichází

vzhledem k mému téma uplatnitelnosti klientů dětských domovů zajímavý statistický údaj a to je ten, že rodiče klientů jsou vzdělanostně pod standardem populace. Tři čtvrtiny matek a dvě třetiny otců vystudovalo pouze základní školu. Jen 7 % rodičů získalo maturitu a nikdo z nich nezískal vysokoškolský titul. Na to navazuje fakt, že dvě třetiny dětí nemají pozitivní přístup ke vzdělání. Prospěch dětí je podprůměrný a jejich studijní problémy narůstají až do takového stádia, že propadají. (JÁNSKÝ, 2014, s. 132)

Matky těchto dětí nedbají na jejich výchovu ani vývoj a otci jsou na tom stejně s tím rozdílem, že častěji aplikují tresty. Romská populace má tendenci špatné chování dítěte promíjet a omlouvat. Tyto skutečnosti se pak odrážejí na tom, že děti mají delikventní sklony. U výzkumného vzorku tomu tak bylo u tři čtvrtin dětí, které měly problémy s chováním, jen desetina dětí, u kterých bylo špatné chování ojedinělé a mezi dětmi byli i jedinci, jejichž chování bylo velmi závažné. Nejčastější nežádoucí činy těchto klientů jsou vynechávání školní výuky a agrese. Tyto aktivity jsou spojeny s užíváním alkoholu a drog. Přes 60 % dětí kouří a více než jedna polovina klientů vyzkoušela alkohol. Děti přicházejí ve skoro 40 % do styku s omamnými látkami, jako jsou například marihuana či pervitin. (JÁNSKÝ, 2014, s.133)

2 SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ

2.1 Vymezení sociálně-právní ochrany dětí

Sociálně-právní ochrana je odvětví veřejného práva vymezené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí a primárním cílem SPO je snaha ochránit práva dítěte, zajistit mu příznivý vývoj a zprostředkovat mu potřebnou a spořádanou výchovu. Důležité je ochránit jeho oprávněné zájmy a jmění a působit tak, aby došlo k vyladění a obnovení narušených funkcí rodiny. Pokud dítěti není umožněna výchova ve vlastní rodině, musí mu být zabezpečena náhradní.

SPO můžeme v teoretické rovině chápat jako soubor opatření a nástrojů, které se liší a individualizují podle nastalé situace. SPO je poskytována až na výjimky bezplatně a bez jakékoliv diskriminace, což znamená, že nezáleží na rase, barvě pleti, pohlaví, jazyku, náboženství, politickém nebo jiném smýšlení, národnostním, etnickém nebo sociálním původu dítěte. Dítě je nositelem práv, které jsou garantovány Ústavou, Listinou základních práv a svobod a mezinárodními písemnými zárukami České republiky, mezi kterými je například Úmluva o právech dítěte. Z předpisů vyplývá, že je v odpovědnosti státu ochránit dítě a nástrojem je právě SPO. I přes tuto skutečnost však stát nenahrazuje povinnosti a odpovědnost rodičů, pokud nejsou práva dítěte ohroženy, nezasahuje do jejich rodičovské zodpovědnosti. (Zákon č. 359/1999 Sb.)

2.2 Objekty sociálně-právní ochrany dětí

Objekty SPO jsou děti, jejichž rodiče neplní či zanedbávají závazky a povinnosti plynoucí z rodičovství či dokonce zneužívají práva dítěte. SPO se vztahuje také na děti, kterým rodiče zemřeli nebo na děti v péči jiné soudem k tomu pověřené osobě. Dále jsou objekty i rizikově se chovající děti, jejichž život je veden nemravně či zahálčivě, děti ohrožené vychovávající osobou na psychickém či fyzickém zdraví, děti utíkající od rodičů, oběti trestných činů a v neposlední řadě i děti s žádostí o získání mezinárodní ochrany a azylanty. (Slovník sociálního zabezpečení)

2.3 Orgány sociálně-právní ochrany dětí

Tyto orgány byly zřízeny, aby chránily zájmy nezaopatřených dětí pomocí různých prostředků a nástrojů. V České republice je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí,

Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské úřady, úřad práce a obecní úřady obcí s rozšířenou působností i obecní a újezdní úřady. (MATOUŠEK, 2016, s. 35)

ORP zakládá komisi pro sociálně právní ochranu dětí, která koordinuje a posuzuje výkon provádění SPO dětí v individuálních případech, které vyžadují zvláštní pozornost a následně pro tyto nestandardní situace navrhuje řešení a posuzuje programy pro dotčené děti a rodiny. (Slovník sociálního zabezpečení)

2.4 Pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí

Hlavní kompetence pracovníků OSPOD

Autor ve své knize uvádí několik stěžejních kritérií, které by měl splňovat každý sociální pracovník OSPOD. Tito pracovníci musí rozpoznat počátky sociálních problémů i to, jak se projevují a to nezávisle na tom, jestli se jedná o skupinu, rodinu či komunitu. Nezbytné je i samotné umění porozumět potřebám klienta a komunikace s jazykem, kterému dokáže porozumět. Pracovníci dále musí poskytovat služby, které dokáží vyřešit strastiplné problémy či nesnadné životní situace. Samozřejmostí je spolupráce s jinými pracovníky (např. ve vlastní organizaci, ostatní specialisté), orientace v právních a ekonomických záležitostech spojených s výkonem profese a hodnocení procesů během aplikovaných programů a následných efektů. Jelikož není práce pracovníka OSPOD vůbec snadná, musí umět vyřešit i dilemata, se kterými se běžně během své kariéry setkává. (MATOUŠEK, 2016, s. 46)

Dilemata pracovníků OSPOD v kontextu umístění do ústavního zařízení

Pracovníci OSPOD musí často ve své profesi čelit těžkým rozhodnutím, k čemuž potřebují být nezlomní a musí jednat vždy v dobré víře a v mezích jejich odborné kompetence. (MATOUŠEK, 2016, s. 67)

V praxi tito pracovníci přicházejí do styku s případy, kdy na základě svého úsudku musí rozhodnout, zda dítě bude muset rodinu opustit nebo pracovník umožní případné setrvání dítěte v rodině, což je většinou podmíněné dlouhodobou spoluprací rodiny s pracovníkem OSPOD. Pokud pracovník OSPOD uváží, že vliv rodiny by měl na dítě negativní dopad, je nezbytné dítě z její péče odebrat. Po zkušenostech pracovníků se starší děti většinou tomuto stanovisku brání, protože si neuvědomují nebezpečí ohrožující jejich vývoj. (MATOUŠEK, 2016, s. 67)

Další otázkou, která je často řešena, je zhodnocení rodičovských postupů při výchově dětí, kdy pracovníci musí odhalit za poměrně krátkou dobu návštěvy, zda při interakcích mezi dítětem a rodiči dítě nereaguje gesty, kdy lze zpozorovat jeho očividný strach. Při prošetřování výchovných metod rodičů často slouží jako vodítka výpovědi dětí v nestranném prostředí, výpovědi rodičů o výchově jejich rodičů, když byli malí. V nejhorších případech jsou nalezeny známky na těle dítěte po nepřiměřených trestech fyzické povahy a tresty této povahy jsou zcela neakceptovatelné. (MATOUŠEK, 2016, s. 67,68)

Těžká situace nastává při posuzování rodičovství v okamžiku, kdy jsou rodiče drogově závislé. Pracovníci musí pozorovat chování matek před početím dítěte a na základě toho odhadnout, zda jsou způsobilé vychovávat potomka. Zde se zohledňuje i samotné „ublížení“ matce právě tím, že dítě pro ni funguje jako motivace ke skončení užívání drog. (MATOUŠEK, 2016 s. 68)

3 UPLATNITELNOST NA TRHU PRÁCE

3.1 Trh práce

Práce je výrobní faktor a zároveň předmět obchodu na trhu práce, na kterém funguje model poptávky a nabídky. Na trhu práce figurují tři subjekty. Těmi jsou vláda, která určuje pravidla pomocí regulace trhu, zaměstnanci na straně nabídky, a podniky na straně poptávky. (LIPOVSKÁ, 2017, s. 81)

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je vážným problémem společnosti. Zaměstnání či práce je chápána jako nezbytná část života každého člověka a moment, kdy se člověk označí jako ekonomicky aktivní je významným mezníkem života. K posouzení jevu nezaměstnanosti je vymezeno obyvatelstvo, které je v produktivním věku, které jsou děleny do dvou skupin, a to na zaměstnané a nezaměstnané. (JUREČKA, 2013, s. 137)

Dle Mankiwa je zaměstnanost makroekonomický problém, který člověka postihuje přímo a vážně. Pro většinu lidí ztráta práce znamená snížení životní úrovně a způsobuje jim psychologickou tíseň. Nezaměstnanost je téma, které bývá často probíráno i politiky, kteří mají v programu např. vytváření nových pracovních míst. (MANKIW, 2013, s. 187) Mezi nejčastější formu nezaměstnanosti patří frikční nezaměstnanost, což je doba, kdy člověk opustí své zaměstnání a hledá si nové. (MANKIW, 2013, s. 179)

3.3 Lidský kapitál

Lidský kapitál (dále LK) je dnes rozebrán a zpracován z několika pohledů.

LK se z pohledu firemní strategie rozumí klíčový faktor úspěchů a je chápán jako unikátní zdroj. Je to dlouhodobá schopnost firmy provádět efektivní zajištění a selekce zaměstnanců, včetně jejich rozvoje a dlouhodobě je podporovat efektivními motivačními systémy. (CHARVÁT, 2006, s.166)

LK je vymezen z hlediska konkurenceschopnosti jedince jako vědění a dovednosti podporující osobní, sociální a ekonomický blahobyt a kvalitu života. Ve vyspělejších společnostech se náklady vynaložené na vzdělávání pokládají za investice do zvyšování LK. (VETEŠKA, 2008, s. 28)

3.3.1 Lidský kapitál a jeho zařazení do historie

Poprvé se pojem „lidský kapitál“ vyskytl v roce 1961, kterému přiřadil význam americký ekonom Theodore William Schultz, držitel Nobelovy ceny za ekonomický rozvoj se zřetelem na rozvojové země. Tento muž pronesl: „*Vezměte v úvahu všechny lidské schopnosti, ať už vrozené či získané*“ a „*Vlastnosti..., které jsou cenné a mohou být vhodným investováním, budou tvořit lidský kapitál.*“ (ARMSTRONG, 2015, s. 112) Dále tvrdil, že pokud by zaměstnavatel získal kvalifikovanější pracovníky, potřeboval by jich méně. Tzn. tvrdil, že mezi kvantitou a kvalitou existuje substituční vztah. Schultz přikládal velkou váhu investicím do vzdělávání pracovníků. Již tehdy poukazoval na to, že součástí lidského kapitálu je i zdravotní stav lidí, který se postupem života zhoršuje a za velký úspěch a vývoj v kvalitě populace považoval prodloužení lidského života, což se odráželo zejména na počtu ekonomicky aktivních obyvatel a vyšší produktivitě práce. (SCHULTZ, 1992, s. 27)

3.3.2 Teorie pojmu lidský kapitál

Pojem „lidský kapitál“ má několik vymezení:

V knize „Trh práce v Evropské unii“ autorka hned uvádí dvě podle jejího názoru stěžejní definice a to Beckerovu: „*Lidský kapitál jsou schopnosti, dovednosti a odpovídající motivace tyto schopnosti a dovednosti uplatnit.*“ či definici OECD a to že, „*Lidský kapitál jsou znalosti, dovednosti, schopnosti a vlastnosti jedince, které usnadňují vytváření osobního, sociálního a ekonomického blaha*“, autorka knihy se k těmto definicím dále vyjadřuje tak, že má lidský kapitál rozšířenější pojetí a podle jejího názoru je lepší ho pojmut v širším kontextu a to jako tzv. intelektuální kapitál. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 3,4)

Veteška ve své knize uvádí, že je lidský kapitál souhrn kompetencí (myšleno v kontextu funkčních a psychosociálních znalostí a dovedností), postojů a intelektu. Shoduje se s autorkou Palíškovou a tvrdí, že lidský kapitál je chápán v teorii managementu jako součást intelektuálního kapitálu. (VETEŠKA, 2008, s. 27)

Vztah mezi intelektuálním a lidským kapitálem

Autorka ve své knize uvádí základní rozčlenění intelektuálního kapitálu na lidský kapitál, strukturální a vztahový. Autorka nezpochybňuje dominantní postavení lidského kapitálu,

ale říká, že pokud nejsou dostatečně jednotlivé složky intelektuálního kapitálu propojeny, nedochází k jejich efektivnímu využití. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 4)

Pališková dále uvádí ve své knize další rozčlenění intelektuálního kapitálu. Dle autorů Pierce a Edvinssona je součástí intelektuálního kapitálu lidský, organizační a zákaznický. Vnitřní vztahy firmy neboli firemní kultura jsou v této teorii součástí organizačního kapitálu. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 5) Veteška ve své knize doplňuje, že intelektuální kapitál tvoří protiváhu kapitálu finančnímu. (VETEŠKA, 2008, s. 27)

3.4 Uplatnitelnost jedince na trhu práce

Autorka ve svém výzkumu uvádí pojem uplatnitelnost jako „zaměstnatelnost“ a označuje toto téma za často probírané v diskuzích, ať už odborných, tak veřejných. Tento pojem je dynamický, jelikož se její jednotlivé kapitoly mění podle vývoje společnosti. Podle autorky je aktuální vnímání zaměstnatelnosti jako ukazatel množství a charakter duševního a fyzického vlastnictví člověka, výkon jednotlivců i organizací a také jako veřejná komodita. (HORÁKOVÁ, 2013, s. 136)

Sociální význam uplatnitelnosti na trhu práce

Nezbytnou součástí lidského života je práce, která je potřebná pro důstojné bytí člověka. Prací si sice lidé primárně obstarávají statky, kterými uspokojují své materiální potřeby, ale z pohledu psychologie se člověku dostane pocit seberealizace a společenské užitečnosti. Když jedinec nastupuje do práce, získá nové kontakty či navazuje a uzavírá nová přátelství a při úspěšném splnění svých pracovních povinností jedinec získává pocit odborné kompetence. Téma zaměstnanosti je také úzce spojené s kulturou a jako příklad si lze uvést české lidové přísloví „Bez práce nejsou koláče“ a mnoho dalších. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 75)

Ekonomický význam uplatnitelnosti na trhu práce

Zaměřením se na samotný trh práce a na jeho význam v celkové ekonomice, lze říci, že je to prostředek, který zajišťuje převodový mechanismus mezi tvorbou statků neboli nabídkou a užitím těchto statků neboli poptávkou. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 59)

V ekonomické teorii se s řešením problematiky uplatnitelnosti na trhu práce je možné setkat poprvé v 19. století, kdy se teoretici snažili postihnout nezaměstnanost, protože generace byla zasažená průmyslovou revolucí, což mělo sociální důsledky. Odpověď na otázku, kolik míst, jaký bude rozsah práce a na čem závisí výše a růst mzdy zodpověděl

skotský ekonom Adam Smith, který problematiku rozvinul na dvě části. Na teorii výroby a teorii rozdělování, kde se zaměřil na odměňování zaměstnanců. Přirozená výše mzdy byla již tehdy odvozena od existenčního minima. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 60)

Na trhu práce tvoří nabídku domácnosti, kde je v ekonomické teorii hlavním aspektem výše mzdy. Se zvyšující se cenou práce, roste i nabídka pracujících, ale tento jev je zastaven ve chvíli, kdy členové domácnosti pobírají vysokou reálnou mzdu a v tomto okamžiku se dostanou do fáze, kdy začnou upřednostňovat volný čas. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 65)

3.5 Vzdělání a jeho význam v uplatnitelnosti na trhu práce

V dnešní době neustále rostou požadavky na kvalitu pracovní síly a to jak vzdělanostní, tak i dovednostní. Evropská unie na tyto požadavky reaguje pomocí své strategie Evropa 2020, která si v této oblasti vytvořila dva hlavní cíle. Zvýšit počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ve věku 30-34 let a zredukovat počet žáků předčasně odcházejících ze vzdělávacího systému. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 97)

Autorka ve své knize uvádí, že zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity pracovní síly nezajistí jen růst úrovně vzdělání, ale nezbytná je harmonie mezi poptávkou a nabídkou trhu práce. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 101)

V knize Trh práce v Evropské unii jsou uvedeny tři hlavní problémy v systému vzdělávání, které aktuálně panují na trhu práce v Evropské unii a jsou sděleny v oficiálních písemnostech EU. Jako první autorka píše o špatné reakci vzdělávacích zařízení na charakter nově vznikajících pracovních míst. O vzniku problému lze diskutovat již na základní škole, kde v této fázi opouští vzdělání 15 % žáků, v jehož důsledku tito lidé nemají osvojené ani nezákladnější dovednosti potřebné pro přijetí do práce.

Dalším bodem autorka poukazuje na nepřítomnost možnosti celoživotního vzdělávání. V knize je kladen důraz na vzdělávání v oblasti zvyšování kvalifikace všech zaměstnanců a to bez rozdílu výše kvalifikace. Méně kvalifikovaní zaměstnanci mají tendenci celoživotně se vzdělávat až 7krát nižší a problém v oblasti zvyšování kvalifikace je také u starších pracovníků.

Poslední bod je věnován problematice existujících překážek, které nedávají průchod volnému pohybu osob v rámci jednotného vnitřního trhu. Náročná byrokracie, neuznávání kvalifikací a rozdíly v nárocích na kvalifikaci a dovednosti. Tyto všechny aspekty tvoří

bariéru. Pokud by se podařilo na evropském trhu práce tomuto nesouladu předejít, našlo by se efektivní řešení na otázku integrace pracovníků ze třetích zemí. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 101)

Autorka zohledňuje v závěru i to, že se každý člověk rozhoduje subjektivně, což není vždy racionální, protože jsou např. mladí lidé při výběru svého budoucího povolání často ovlivněni různými okolnostmi jako jsou například: vlivnost budoucího povolání (v kontextu jaký společenský status získají), genderové stereotypy, zvolení líbivého oboru bez promyšlení využitelnosti v budoucí praxi atd. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 102)

3.6 Nerovné postavení na trhu práce a ohrožené skupiny

V každé společnosti lze najít skupiny, které si hůř hledají práci než ostatní a jejich procentuální zastoupení je v míře nezaměstnanosti vyšší. Autorka mezi tyto skupiny zařazuje starší pracovníky, absolventy, občany s velmi nízkým, pro zaměstnavatele neuspokojujícím vzděláním, pracovníky se zdravotním handicapem, imigranty atd. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 85)

S podobným tvrzením přichází i autorka Božena Šmajsová, která ve své knize píše o tom, že uplatnění člověka na trhu práce je závislé a ovlivněné profilem kandidáta a tady hrají svou roli aspekty, jako jsou věk, zdravotní stránka, vzdělání, pohlaví nebo například příslušnost k etnické skupině. Skupiny těchto lidí se mohou stát náchylné na opakovanou ztrátu zaměstnání a většinou naleznou práci na tzv. „sekundárním trhu práce“, kde tvoří poptávku zaměstnavatelé nabízející méně platově ohodnocená a méně stabilní pracovní místa. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 109)

Pro práci byly vybrány ohrožené skupiny, které se týkají dětí z dětských domovů.

Nerovné postavení žen na trhu práce

O diskriminaci žen na trhu práce lze z dlouhodobého hlediska vyslovit, že se situace sice zlepšila, ale jejich pracovní jistota je stále nižší než u mužů a u žen převládá větší míra nezaměstnanosti. Další problém se odráží také v otázce odměňování za odvedenou práci, kde ženy dostávají méně peněz než muži a možnost ženy posouvat se dál v kariérním žebříčku je omezená. Autorka zmiňuje pojem „skleněný strop“ (glass ceiling), který zpomaluje či znemožňuje ženám postup na vrcholová pracovní místa v managementu. (PALÍŠKOVÁ, 2014, s. 86)

Atkinson existenci skleněného stropu ukazuje jasně na příkladu z Kanady. Byl vybrán vzorek horního 1 % příjmů a ženy v něm v roce 2010 měli pouze 21 % zastoupení a ve Velké Británii roku 2011 těchto žen bylo 16 %. (ATKINSON, 2016, s. 354)

Mladí pracovníci na trhu práce do 30 let

Autorka uvádí, že absolventi středních či vysokých škol nemají praxi ani pracovní návyky a tím pádem jsou konkurenčně znevýhodněni. Tato skupina trpí nedostatkem pracovních kontaktů, které napomáhají při orientaci na trhu. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 110)

Lidé se zdravotním postižením na trhu práce

Šmajsová zmiňuje, že u těchto lidí se projevují ekonomické, sociální a psychické problémy a nedostává se jim pocit lidské důstojnosti. Jelikož je v dnešní době kladen významný důraz na výkon při práci. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 113)

Pracovníci bez kvalifikace

Tato ohrožená skupina je charakteristická tím, že mezi její slabé stránky patří neschopnost rozvíjet se ať už po stránce osobnostní, tak po stránce profesní. Lidé v této kategorii mnohdy nemají vytvořené kontakty či sociální sítě, které by dopomohly k úspěšné integraci na trh práce. (HORÁKOVÁ, 2013, s. 142)

Romské etnikum

Kukla nejdříve poukazuje na to, že po roce 1989 jsou Romové akceptováni Českou republikou jako národnostní menšina a zakládají si svá občanská sdružení a politické strany, díky čemuž lze hovořit o jakési „romské elitě“, jejíž cílem je vytvořit moderní romský národ. Na stranu druhou se ekonomická i sociální situace u řady Romů zhoršila v důsledku ekonomické transformace. Již existující sociální rozdíly zesílily a ztratili schopnost přizpůsobit se aktuálnímu trhu práce, jelikož už i před transformací byli zaměstnaní jako pracovníci bez kvalifikace. (KUKLA, 2016, s. 282)

Šmajsová se shoduje s výrokem Kukly a poukazuje na vyvíjející se trh práce, kde stále rostou požadavky na vzdělání a rozsah či kvalitu dovedností. Autorka uvádí, že Romové zřídka absolvuji vyšší vzdělání než základní a vzpomíná také fakt, že řada romských dětí nedokončí ani základní školu. Romové jsou ovlivněni svou kulturou, která má svůj behaviorální vzorec a hodnoty, žijí koncentrovaně v oddělených čtvrtích a jsou vystaveni náporu majority společnosti. Z těchto faktů autorka vyvozuje, že šance nalezení uplatnění je minimální. (ŠMAJSOVÁ, 2002, s. 115)

3.7 Nástroje užívané k získání a udržení uspokojivé práce na trhu práce

3.7.1 Nástroje pro získání vhodné práce

Kariérní poradenství

Kariérní poradenství je odborná pomoc a činnost, která se vykonává během života člověka ve sféře práce, zaměstnání, povolání. Řadí se mezi aplikovaný obor psychologie. Tento obor je aktivně začleněn do školství, na úřadech práce atd. (VENDEL, 2008, s. 50)

3.7.2 Nástroje pro udržení vhodné práce

Mentoring

Označuje se jako profesionální vztah mezi dvěma osobami, kde mentor zastává roli průvodce a sdílí své vědomosti a zkušenosti ve vybrané oblasti či tématu za účelem nalezení správné cesty při řešení dané otázky, v rámci kariérního růstu nebo profesního rozvoje. Mentoring se provádí v přirozeném prostředí např. v místě kde klient pracuje. Tento nástroj je ve velké míře používán v zahraničí, kde je na něj pohlíženo jako na účinný nástroj při rozvoji lidského potenciálu. (ZORMANOVÁ, 2017, s.133)

Koučink

Koučování je charakterizováno jako pomoc při rozvoji, učení a výkonnosti druhého člověka. Koučink je zaměřený na odstraňování bariér, které mohou mít za příčinu snižování výkonu člověka a podpořit skutečný výkonnostní potenciál člověka. (85) Podle studie HR Magazine, který autor zmiňuje v literatuře koučování zvýšilo ze 100 pracovníků produktivitu o 53 %, kvalitu práce o 48 %, pracovní vztahy s podřízenými v 77 %, přímými nadřízenými 71%, kolegy 63 % a dokonce se zvýšilo pracovní uspokojení v 61 % (CRKALOVÁ, 2007, 85-90)

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Primární výzkum

Při realizaci primárního výzkumu se získávají konkrétní informace, které odpovídají specifickým potřebám. Tyto informace jsou přesné a získávají se tak, aby byla zaručena spolehlivost. Při primárním výzkumu se ve většině případů není potřeba obávat zastaralých informací. Nevýhodou je, že tato forma výzkumu je mnohem dražší než sekundární, trvá déle a jeho organizace je mnohem obtížnější než u sekundárního výzkumu. (KOZEL, 2006, s. 78)

4.1.1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum se realizuje, pokud jevy nejsou složité a pokud jsou do jisté míry poznané. Kvantitativní výzkum je zaměřen na rozsah výskytů, frekvenci a intenzitu. Měření touto metodou lze jen pouze za podmínek, že data mohou být převedena na množství, tzn. lze je vyjádřit číslem. Výhodou je, že lze definovat stabilitu jevu a do jaké míry jsou platné výroky k němu vztažené. (NOVÝ, 2006, s. 254)

Dotazník

Dotazník patří mezi nejčastěji užívané nástroje. Je nezbytné, aby proběhlo pečlivé zvážení otázek, které jsou součástí dotazníku. Aby byl dotazník efektivní, je nutné, aby se zvolilo optimální pořadí, druh otázek a jejich formulace. Je zapotřebí otázky zkontrolovat a zjistit, zda se díky nim lze přiblížit k cíli. (KOTLER, 2007, s. 420)

4.1.2 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum se označuje jako doplnění výzkumu kvantitativního, ale není mu podřízen. Hlavním důvodem, proč se kvalitativní výzkum provádí, je doplnění neznámých skutečností. Tento druh výzkumu se zabývá informacemi, které popíší přesnou představu o jevu. (NOVÝ, 2006, s. 256)

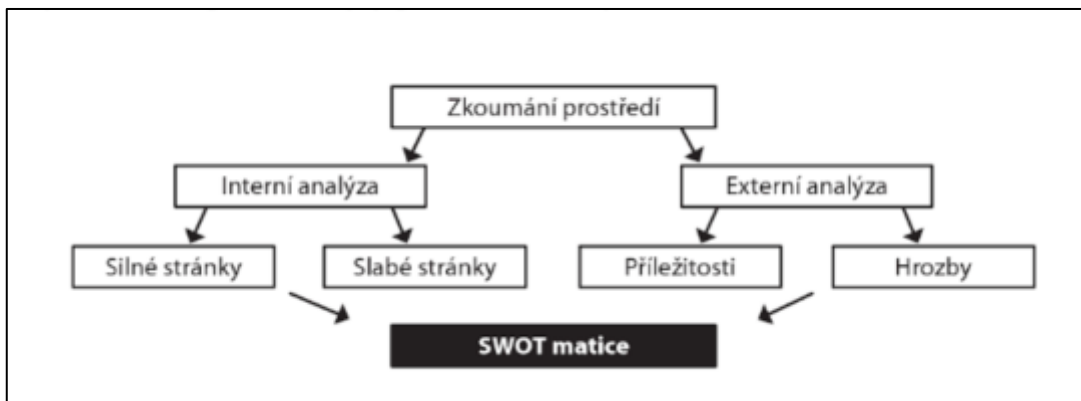
Rozhovor

Rozhovory mohou probíhat ve více formách. Osobní rozhovory jsou používány při objasňování složitějších problematik a lze využívat buď standardizované rozhovory, které se vyznačují jasně formulovanými otázkami nebo nestandardizované, kdy tazatel volně pokládá dotazy. Telefonické dotazování je v mnoha ohledech výhodné, protože je pružné a

operativní, ale může zde nastat neochota respondentů zejména kvůli anonymitě tazatele. (MACHKOVÁ, 2015, s. 81)

4.1.3 SWOT analýza

SWOT analýza je analytický nástroj, který je součástí komplexní analýzy, v jehož částech jsou zkoumány silné a slabé stránky a příležitosti a ohrožení viz Obr.1 níže. Silné stránky obsahují interní faktory, které jsou považovány jako pozitivum a přinášejí výhody, a naopak slabé stránky poukazují na bariéry. Příležitosti jsou chápány jako možnosti, na základě kterých může být očekáváno zlepšení situace a hrozby vyjadřují nepříznivou situaci vyvolávající neúspěch a vytvořením SWOT analýzy jim je možné důsledky minimalizovat. (BLAŽKOVÁ, 2007, s. 155,156)

Obr. 1 Aspekty SWOT analýzy, (BLAŽKOVÁ, 2007, s. 155)

4.2 Sekundární výzkum

Autor vnímá tuto metodu jako levný nástroj, který získá okamžitě dostupná data, což ušetří mnoho času a je ihned využitelný. Nevýhody u tohoto typu jsou zejména v nespolehlivosti, kdy se může stát, že při výzkumu nebyly dodrženy zásady a tím pádem byly převzaty špatné výsledky, získané informace mohou být příliš obecné a zastaralé. (KOZEL, 2006, s. 78)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SEKUNDÁRNÍ VÝZKUM

V sekundárním výzkumu byly využity údaje z Českého statistického úřadu, výročních zpráv dětských domovů a webových stránek jednotlivých DD. Data byla shromážděna za posledních pět let, tj. v období za léta 2013 až 2018. Mezi analyzované zařízení patří DD, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín, DD a Základní škola Vizovice, DD Zlín, Lazy 3689, DD Chrastěšovská 65, Vizovice, DD, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky

5.1 Vybraná zařízení

K uvedení jednotlivých zařízení v okrese Zlín byly použity jejich webové stránky, výroční zprávy. U všech zařízení bylo zaměřeno na popis zařízení, pracovníků, prostředí a vybavenosti a doplňkové činnosti.

5.1.1 Zařízení: Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín

Představení zařízení:

Tento dětský domov již úspěšně funguje více než 45 let, ale v názvu instituce se objevil až v roce 2004.

V roce 2009 se děti přestěhovaly do nové budovy, což bylo považováno jako pozitivní změna, zejména protože nové sídlo je přizpůsobeno imobilním dětem. Domov je navrhnut jako domov rodinného typu a je složen dvěma rodinnými skupinami.

Každá rodina je obývaná osmi dětmi v rozmezí věku 5 až 20 let, případně až do ukončení školní docházky.

V každé skupině žijí děti různého pohlaví, věku zdravotního a mentálního postižení. Kapacita je omezena na 16 dětí.

Personální zabezpečení

O děti pečují vychovatelé a denní nebo noční pracovníci, kteří se nazývají „tety a strejdové“. Tito lidé zajišťují bezproblémový chod života dítěte, což zahrnuje dohlížení nad docházkou dětí do školy, poskytnutí dětem možnosti realizovat se pomocí sportovních, uměleckých a dalších kroužků, či dohlížení na to, aby si děti plnily své povinnosti a dodržovaly pravidla.

Prostředí a vybavenost domova

Budova se skládá ze dvou samostatných bytových jednotek. Společný prostor pro každou rodinnou skupinu tvoří obývací pokoj a kuchyně, která je oddělená pomocí skříní a panelu. V místnosti je umístěna sedací souprava s konferenčním stolem podložený velkým kobercem, který je zároveň využit dětmi při různých aktivitách např. při skládání stavebnic.

Doplňkové činnosti

Finanční dary sponzorů zajišťují dětem různé akce, jako jsou např. víkendové a týdenní pobyty.

Dětský domov je zapojen do projektu „Ohrožené děti a mládež ve Zlínském kraji“, na který byl schválen rozpočet 9 783 174 Kč. V rámci tohoto projektu se realizovaly komunikační strategie, zpracovávaly se analýzy projektu, uskutečňovaly se stáže v zahraničí, zpracovávaly se transformační plány zařízení a také technické dokumentace objektů. Cílem projektu bylo zlepšit životní podmínky ohrožených dětí a mládeže.

Charakteristika klientů

Jelikož jdou do tohoto zařízení umístěny děti s mentálním postižením, není možné hovořit o uplatnitelnosti klientů či o jejich osamostatnění. Po odchodu z domova jsou tito klienti přemístěni do sociálních zařízení. (Zdroj: webové stránky zařízení Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín)

5.1.2 Zařízení: Dětský domov a Základní škola Vizovice

Představení zařízení

Domov je umístěn do historické budovy, která původně sloužila jako malý sirotčinec a následně do roku 1951 jako útulna pro opuštěné děti. Zařízení je nastaveno tak, aby připomínalo dítěti typické rodinné prostředí. Dětský domov je přizpůsoben pro dvě dětské skupiny.

Personální zabezpečení

Pracovníci vedou děti k samostatnosti, což znamená, že po nich vyžadují klasické činnosti, jako je např. podílení se na úklidu, vaření a nakupování. Každá skupina má své vlastní „tety a strejdy“, kteří dohlíží na udržování rodinné atmosféry a dodržování pořádku.

Prostředí a vybavenost domova

Každá skupina dětí má k dispozici byt 4+1 s obvyklou domácí vybaveností. Prostředí působí příjemně, pohodlně a je přizpůsobeno tak, aby se v něm děti cítily komfortně. Součástí domova je místnost sloužící k relaxaci, posilovna, dílna, keramická pec, hrnčičský kruh a hřiště. V domově je možnost využití počítačů a užívání sportovního vybavení.

Doplňkové činnosti

V DD jsou podporovány aktivity, které rozvíjejí individuální talent dětí, jejich zaměření a vlohy. Díky sponzorům organizace odborového svazu KOVO Třinecké železárny Třinec, můžou děti vyjet do různých rekreačních zařízení.

Dětský domov se zapojil do následujících projektů

Moderní vzdělávání

Projekt je spolufinancován EU.

Součástí jsou aktivity týkající se doučování žáků ZŠ, příprava na vyučování, klub zábavné logiky a deskových her a čtenářský klub

Moderní škola

Projekt realizuje EU. Škola, která je součástí dětského domova se do projektu zapojila v roce 2010 a účastnila se ho po dobu třiceti měsíců.

Cílem bylo inovovat a zkvalitnit výuku pomocí ICT. Pedagogickým pracovníkům byla prohloubena kvalifikace zejména v oblasti e-learningu.

Vzdělávání do života

V rámci tohoto projektu byla schválena finanční podpora z prostředků ESF a část byla ze státního rozpočtu České republiky. Vize projektu byla zpřístupnění vzdělání podle individuálních potřeb žáků se specifickými potřebami. Součástí byla modernizace a pořízení nové techniky a zařízení nových PC učeben.

Odejdu připravený

Projekt financoval evropský sociální fond a součástí bylo vzdělávání pedagogických pracovníků, zvyšování informační gramotnosti dětí DD, centrum EEG Biofeedback, rozvoj praktických dovedností dětí a rozvoj psychosociálních dovedností dětí. (Zdroj: webové stránky zařízení Dětský domov a Základní škola Vizovice)

5.1.3 Zařízení Dětský domov Zlín, Lazy 3689

Představení zařízení

V zařízení žije šestnáct dětí ve dvou rodinných buňkách ve věku od tří let. Sourozenci jsou v rodině vždy společně.

Personální zabezpečení

O děti se starají tzv. „tety i strejdové“, kteří dohlížejí na to, aby si děti plnily povinnou školní docházku či úkoly s tím spojené. O děti se starají v nepřerývaném provozu. Dále dohlížejí na to, aby děti měly sportovní využití např. při každoročním bruslení na zamrzlé přehradě či túry.

Prostředí a vybavenost domova

Budova dětského domova sídlí ve vile, jejíž původním majitelem byl Ing. František Malota. Budova je nyní majetkem Zlínském kraje a ten je zároveň i zřizovatelem školského zařízení. Budova prošla rekonstrukcí financovanou Zlínským krajem. Součástí objektu je zahrada.

Doplňkové činnosti

Dětský domov Lazy spolupracuje s ZUŠ Zlín – Štefánikova, s dobrovolnými hasiči, s organizacemi, které se zabývají vyplněním volného času dětí. Dětský dům pořádá projekty jak už pro ně samotné, tak dokonce i pro ostatní domovy ve Zlínském kraji. S chutí využívají všechny akce, pořádané pro dětské domovy např. Nejlepší koncert, plavání brmbol atd.

Domov má svůj speciální wishlist neboli seznam přání, na kterém jsou uvedeny věci, které by organizaci pomohly. Tento seznam je složen ať už z položek jako jsou vstupenky na kulturní akce, tak školní potřeby, či lekce a kurzy atd.

DD dále zmiňuje organizace, se kterými si vytváří spolupráce, podnikatele, nápomocné občany a osobnosti.

Tyto subjekty podporují dětský domov několika způsoby. Jedná se o finanční dary, hmotné dary nebo dokonce i pracovní místa. (Zdroj: webové stránky zařízení Dětský domov Zlín, Lazy)

5.1.4 Dětský domov Chrastěšovská 65, Vizovice

Představení zařízení

V průběhu let se postupně v budově snižovala kapacita a nyní je zařízení je rodinného typu, kde děti žijí ve dvou rodinných skupinách v počtu 6 až 8 dětí.

Personální zabezpečení

Pracovníci dohlíží na to, aby děti pomáhaly při vaření, praní, zašívání, žehlení, úklidu a udržování bydliště.

Prostředí a vybavenost domova

V letech 2008 až 2009 prošla budova rekonstrukcí financovanou Zlínským krajem.

Doplňkové činnosti

Domov spolupracuje s nadacemi, firmami a dalšími sponzory. Dětský domov se účastní aktivit, ať už volnočasových, tak se zapojuje do projektů souvisejících s uplatnitelností dětí z DD.

Most přes minulost

DD se zapojil do tohoto projektu v letech 2010-2011. Projekt byl financován evropskou unií. Děti se účastnily projektu, jehož cílem bylo pomoci mladým lidem, kteří se snaží osamostatnit a také zjednodušit a zajistit rovnocenný vstup mladých lidí na trh práce. Aktivity byly navrženy tak aby se klienti DD poznali a naučili se komunikovat či úspěšně jednat s lidmi, zvýšili si finanční gramotnost, úspěšně se adaptovali na změny a našli si práci.

Tam za řekou čeká život

Projekt byl realizován v letech 2011-2013 a byl financován evropskou unií v operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Cílem tohoto projektu bylo namotivovat klienty DD k nalezení a následné udržení práce, zvýšit jejich touhu ke vzdělávání, zvýšit jejich konkurenceschopnost pomocí pracovních zkušeností a zajistit jejich uplatnitelnost na trhu práce. (Zdroj: webové stránky zařízení Dětský domov Chrastěšovská 65, Vizovice)

5.1.5 Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky

Představení zařízení

Zřizovatelem DD je Zlínský kraj. DD je složen ze čtyř rodinných skupin.

Personální zabezpečení

Pracovníci dětského domova se snaží děti ochránit před užíváním návykových látek, předejít šikaně, budovat pozitivní vztahy a zajišťují smysluplné aktivity k využití volného času. Dále dbají na to, aby si děti plnily své žákovské a studentské povinnosti a organizují pro ně zájmové aktivity. V každé rodinné buňce pracují dvě vychovatelky.

Prostředí a vybavenost domova

DD se člení na 4 byty, které jsou samostatně odděleny. V každém z nich je kuchyně, koupelna, obývací pokoj, prádelna a sklady.

Doplňkové činnosti

Domov se zapojil do několika projektů

Inspirace v oblasti rozvoje a zaměstnanosti ohrožených dětí

Tento projekt byl uskutečněn v letech 2012 až 2014 a cílem bylo aplikování úspěšných nástrojů používaných v Německu k řešení problematiky ohrožených mladých lidí na trhu práce. Projekt byl financován ESF ve výši skoro osmi milionů.

Most přes minulost

Projekt byl financován z Evropské unie. A byl realizován v letech 2010 až 2011. Podporoval mladé ohrožené lidi, kteří jsou v období odchodu z dětského domova. Cílem je pomoci klientům DD najít si práci, bydlení, zvýšit finanční gramotnost atd.

Život rozkvétá v tvých rukou

Projekt připravuje klienty DD na samostatný život pomocí her. Tento projekt se uskutečnil ve spolupráci s Nadací Terezy Maxové.

Bez obav, Zvládnou to

Cílem je motivovat jedince k zvyšování si kvalifikace a celoživotnímu učení. (Zdroj: webové stránky zařízení Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky)

5.2 Analýza výročních zpráv dětských domovů

K analýze byly využity výroční zprávy jednotlivých dětských domovů v letech 2013 až 2017. V místech kde je zadán symbol x je hodnota neznámá, neboť každý domov má jiný typ dat.

Tab. 2 Analýza výročních zpráv dětských domovů v okrese Zlín (Zdroj: Výroční zprávy dětských domovů, 2018; vlastní zpracování)

Zařízení	DD Lazy					DD Vizovice a škola					DD Chrastěšovská					DD Valašské Klobouky	
	13	14	15	16	17	13	14	15	16	17	13	14	15	16	17	16	17
Vychovatelé	6	6	6	5	6	x	6	x	7	7	6	6	6	6	6	9	8
Z toho ženy	4	4	4	3	5	x	5	x	4	4	5	5	6	6	6	x	x
Svěřenci	15	14	13	16	15	15	14	13	12	15	14	13	12	14	14	28	26
Z toho dívky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7	7	4	2	2	x	x
Dohoda o dobrovolném pobytu	3	3	2	2	2	x	2	x	4	5	3	4	4	2	2	x	x
Počet dětí +15 let	7	7	4	4	3	x	6	x	8	9	9	9	9	7	6	x	x
Praktická škola	0	0	0	0	0	x	0	x	0	0	0	0	0	1	1	x	x
Maturitní zkouška	5	5	4	2	1	x	4	x	2	2	1	1	2	2	2	x	x
Výuční list	2	2	0	1	1	x	0	x	5	6	5	6	6	4	3	x	x
VŠ nebo VOŠ	0	0	0	0	1	x	0	x	0	0	0	0	0	0	0	x	x
Projekty na podporu uplatnitelnosti	2	3	2	2	2	x	4	x	2	3	1	1	1	1	1	3	2
Kurzy a projekty	0	0	0	0	0	x	0	x	0	0	1	1	1	1	1	2	1
Preventivní programy	1	1	1	1	1	x	1	x	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Evropské projekty	1	2	1	1	1	x	3	x	1	2	0	0	0	0	0	0	0

V Tab. 2 je porovnán počet vychovatelů, svěřenců a zapojení do projektů v letech 2013 až 2017.

Nejvíce vychovatelů má DD Valašské Klobouky, ale i přesto při počtu jednoho vychovatele vychází na jednoho vychovatele tři děti. Počet vychovatelů se nejčastěji pohybuje kolem 6.

Za rok 2017 bylo v DD v okrese Zlín dohromady 70 svěřenců, kdy v DD ve Valašských Kloboukách bylo 26 dětí, což bylo 37 %

V roce 2017 tvořilo 31 % dětí, které studovalo střední vzdělání zakončené maturitou a 63 % výučním listem. 6 % tvořila studentka vyšší odborné školy, která je svěřencem v DD Lazy.

Dohoda o dobrovolném pobytu se uzavírá s dětmi, kteří se připravují na budoucí povolání studiem, dovrší osmnáctého roku života a mají zájem setrvat v DD. Nejvíce těchto dohod bylo uzavřeno v roce 2017 v DD Vizovice a škola v počtu 5.

Z výročních zpráv vzešlo, že všechny dětské domovy jsou zapojeny do tzv. preventivních programů. Některé domovy se aktivně zapojují do evropských projektů, které se zabývají uplatnitelností dětí na trhu práce. Nejvíce aktivní v této problematice jsou DD Lazy a DD Vizovice a základní škola. DD Chrastěšovská sice není zapojený do projektů, ale spolupracuje s Nadací Terezy Maxové v oblasti zvyšování kvalifikace, kde děti mají možnost studovat kurzy angličtiny se zaplacenou zkouškou Cambridge.

5.3 Omyly a mýty, které si myslí společnost o dětech z dětských domovů

Na webových stránkách zařízení Dětský domov Vizovice byly uvedeny jako hlavní mýty následující údaje:

Dětské domovy obývají jenom sirotci

U tohoto bodu je vysvětleno, že oboustranných sirotků je v DD málo, ve většině případů dítě udržuje kontakt s biologickými rodiči. Dítě je většinou do domova umístěno kvůli zanedbávání jejich rodiči, v případech týrání nebo zneužívání.

Děti jsou umístěny v dětských domovech od malička až do dospělosti.

Těchto dětí je v DD minimum a průměrný pobyt trvá čtyři roky. Je snaha přemístit děti z kojeneckých ústavů zpět do biologických či náhradních rodin a zároveň se zvyšuje věková hranice dětí, které mají být umístěny do DD.

Děti musí DD opustit po osmnáctém roce života

Za předpokladu, že dítě studuje, může v dětském domově setrvat až do 26 let. Není vysloveno, aby dítě nutně studovalo vysokou školu, ale může např. studovat další učební obor.

Dětské domovy jsou zařízení internátního typu a Děti si neumí obstarat a připravit jídlo

V České republice jsou v současnosti DD rodinného typu, což znamená, že děti jsou zde umístěny do skupinek v počtu maximálně osmi dětí. Samostatná jednotka může být umístěná v DD i mimo něj a systém je koncipován tak, aby děti v domácnosti pomáhaly. Děti se podílejí na vaření, ale záleží na dětském domově, v jakých časových intervalech to bude. (Zdroj: webové stránky DD a ZŠ, Vizovice)

5.4 Nová metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež

Pro tuto část byly využity internetové zpravodajské portály aktualne.cz, Idnes.cz včetně diskuzí a anket, které se problematiky týkaly.

Podle serveru aktuálně se změnila touto příručkou zaběhlá praxe. Ukládá dítěti mnohem víc práv. V důsledku to znamená, že v okamžicích, kdy by orgány SPOD obvykle zasáhly, nyní nemůžou, jelikož musí respektovat názor dítěte a jeho volbu, i přestože by mu tato rozhodnutí mohla uškodit.

Nejmenovaný pracovník SPOD se k problematice vyjádřil tak, že to může „nechat jen tak být“, ale v mnoha případech jsou to právě rodiče, kteří neví, jak se v situaci, kdy jejich dítě chodí za školu, mají zachovat.

V nové metodice se píše věci ve smyslu, že patnáctileté dítě, které dokončilo základní školu, se může rozhodnout, zda bude pokračovat ve studiu či ne. Pokud by se dítě rozhodlo nestudovat, může se rozhodnout, že nebude pracovat.

Nová příručka odporuje i ostatním právním předpisům např. pokud má dítě absenci 10 neomluvených hodin, měl by tuto záležitost řešit orgán SPOD, ale podle nové metodiky nesmí do této problematiky zasahovat.

Dalším problémem je i fakt, že když nastane problém, mají různé instituce různé pokyny. V tomto případě je to například užívání omamných látek, kdy v těchto případech původně zasahoval OSPOD a nyní již nemůže.

Na serveru iDNES.cz byla vytvořena anketa, která položila jednoduchou otázku a to „Mají děti v patnácti letech rozhodovat o svém životě samy?“, kde 94 % lidí z celkově 19 248 hlasů zvolilo odpověď ne.

V internetové diskuzi lidé často podotýkali fakt, že je neslýchané, aby děti nemusely pracovat ani studovat, ale rodič by je musel i přes tento fakt vyživovat.

Lidem se nelíbilo, že má dítě rozhodovat o tak závažné věci, která by mu mohla v budoucnosti znesnadnit život.

Ostatní lidé tuto novou příručku označovali jako naivní a nebrali ji vážně.

5.5 Analýza situace na trhu práce v okrese Zlín

K analýze byla použita data získaná z veřejných rejstříků vztahující se k firmám v oblasti okres Zlín a informace ke struktuře zaměstnaných osob a uchazečů na ÚP z Českého statistického úřadu.

5.5.1 Analýza zaměstnavatelů

V okrese Zlín je přes 1270 firem. V Příloze I je ukázáno, že nejvíce firem je zastoupeno v oblasti výroby a průmyslu, následně v prodeji a obchodu, ve vzdělávání a školství a stavebnictví a reality. Mezi nejméně zastoupená odvětví patří těžba a dobývání, bankovníctví a finance a mediální komunikace a zpravodajství.

Příloha II ukazuje, že největší podíl v okrese Zlín mají firmy v počtem zaměstnanců mezi 10 až 19. Druhý největší počet byl od 25 do 49 zaměstnanců.

Mezi největší zaměstnavatele v okrese Zlín patří Continental Barum s.r.o., Krajská nemocnice T. Bati, a. s., Fatra, a.s., BAŤA, a.s., Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, DHL Supply Chain s.r.o., ContiTrade Services s.r.o., HP TRONIC Zlín, spol. s r.o., statutární město Zlín, Zlínský kraj, TAJMAC-ZPS, a.s. Všichni tito zaměstnavatelé mají více jak 500 zaměstnanců.

5.5.2 Analýza nabídky práce v regionu Zlín

Data byla převzata ze stránek KURZY CZ a z Českého statistického úřadu.

V Příloze III jsou zobrazeny průměrné mzdy v oborech a počet volných míst. Největší mzdy mají osoby pracující v oboru věda a výzkum s mzdou mezi 34 000 až 37 800 Kč a následně osoby pracující v oboru informačních technologií, kde se mzda pohybuje kolem 29 300 až 35 800 Kč. Nejmenší mzdy jsou v oborech obrany a ochrany, kde se hrubá mzda pohybuje kolem 15 700 až 19 300 Kč.

49,71 % volných míst tvoří nabídka v oboru výroby a provozu, a následně je na druhém místě se 17,25 % obor stavebnictví. Obory, kde nabídka pracovních pozic přesahuje 5 % jsou obchod a cestovní ruch, služby a doprava. Mezi nejméně zastoupené nabídky práce patří obory právo, věda a výzkum, kultura a sport, výchova a vzdělávání a zemědělství a lesnictví, kde nabídka u žádného z jmenovaných oborů nepřesahuje ani polovinu procenta.

Z dat Českého statistického úřadu bylo zjištěno, že v průběhu let se snižuje počet dosažitelných uchazečů na jedno pracovní místo. Nejhorší byla situace v roce 2009, kdy na jednu pozici příslušelo 38,4 uchazečů. V roce 2017 připadá na jedno pracovní místo 1,4 osob.

V Příloze IV je porovnán celkový počet volných pracovních míst evidovaných na úřadu práce a speciálně vytvořených pracovních míst pro absolventy a mladistvé a pro osoby se ZP. Nejvíce celkových pracovních nabídek je v roce 2017. Od roku 2014 lze zpozorovat rostoucí tendenci v počtu celkově nabízených pracovních příležitostí. Největší podíl nabídek pro absolventy a mladistvé byl v roce 2016, kdy tyto nabídky tvořily 34,96 %. V roce 2017 je zde zaznamenán nepatrný pokles oproti celkové nabídce na 34,53 %, ale i přesto bylo nabídek nejvíce (857). V dlouhodobém měřítku nabídka míst pro absolventy a mladistvé roste. Nejkritičtější zastoupení bylo v roce 2013, kdy nabídka činila jen 14 %. U nabídek práce pro osoby zdravotně postižené se procentuální zastoupení pohybuje v letech 2015-2017 kolem 7 %. Nejkritičtější zastoupení v nabídce pracovních nabídek pro osoby se ZP bylo v roce 2013, kdy dosahovala necelých 3 %.

5.5.3 Analýza zaměstnanosti v oborech

Příloha V byla vytvořena z dat, převzatých Českého statistického úřadu.

Příloha V ukazuje, že v roce 2017 bylo dohromady zaměstnáno v České republice dohromady 5 262 700 osob a z toho bylo 286 900 osob zaměstnáno ve Zlínském kraji což je necelých 5,5 % z celkové zaměstnanosti. Nejvíce osob bylo v rámci celé České republiky zaměstnáno jako techničtí a odborní pracovníci (18 %), řemeslníci a opraváři a specialisté (16 %) a na třetím místě se umístili a pracovníci ve službách a prodeji s 15 %.

Ve Zlínském kraji nejvíce osob pracuje jako řemeslníci a opraváři (22 %), techničtí a odborní pracovníci (18 %) a na třetím místě se s 15 % umisťují lidé obsluhující stroje a zařízení, montéři a pracovníci ve službách a prodeji. Stejného procenta dosahují pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, kteří mají v obou případech zastoupení v 6 %.

5.5.4 Ohrožené skupiny na trhu práce

Přílohy VI A VII byly vytvořeny z dat ČSÚ za účelem analýzy ohrožených skupin na TP.

Nerovné postavení žen

Ve sledovaných letech v Příloze VI je ukázáno, že míra nezaměstnanosti, ať už celková nebo vybraná skupina, tedy ženy na trhu práce, se od roku 2013 neustále snižuje. Nezaměstnanost žen v okrese Zlín je ve všech letech menší než celková míra nezaměstnanost žen v ČR. Pouze v posledním zkoumaném roce 2017 a 2013 je míra nezaměstnanosti žen v okrese Zlín nižší než celková nezaměstnanost.

Lidé se zdravotním postižením na trhu práce

Příloha VII ukazuje, že celkový počet uchazečů na úřadu práce klesl v roce 2017 na 38,33 % oproti roku 2013, což znamená že celkový počet uchazečů klesl o 61,67 %. Pokles uchazečů se ZP klesá v průběhu let pomaleji. V roce 2017 je pokles oproti roku 2013 o 34,65 % uchazečů. V průběhu let se postupně procentuální zastoupení uchazečů se ZP zvyšuje. V roce 2013 činil podíl uchazečů se ZP 10,37 % a postupně dosáhl hodnoty 17,68 % v roce 2017. I přes fakt, že se procentuální podíl uchazečů se ZP má tendenci v průběhu let zvyšovat, celkový počet uchazečů se ZP postupně klesá.

5.5.5 Struktura uchazečů o zaměstnání evidenci úřadu práce dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Příloha VIII ukazuje, že mezi nejpočetnější skupinu nezaměstnaných patří uchazeči s vyučením a následně uchazeči se základním vzděláním.

V okrese Zlín bylo v roce 2017 514 obyvatel bez vzdělání a z toho bylo 5 osob nezaměstnaných což je 0,97 %

Další kategorií tvoří lidé s neukončeným či základním vzděláním 30145 z čehož je 633 osob nezaměstnaných a podíl nezaměstnanosti je 2,10 %

Obyvatel se středním vzděláním včetně vyučení bylo 55929, z toho 1601 hledalo práci. Nezaměstnanost této skupiny je ze všech největší a je to 2,86 %

Osob s úplným středním vzděláním s maturitou či vyššího odborného vzdělání bylo 50710, z toho bylo vedeno jako uchazeči o místo 942 osob, které tvoří 1,86 % nezaměstnanosti v této skupině.

Poslední kategorií jsou vysokoškolští obyvatelé v celkovém počtu 20240, z čehož je 369 osob nezaměstnaných, což je ve výsledku 1,82 %.

Největší podíl nezaměstnaných tvoří ve výši 40 % lidé, kteří studovali obory zakončené získáním výučního listu. Na druhém místě jsou pak občané s úplným středním odborným vzděláním s maturitou, kteří dosahují 21 % z celkového počtu nezaměstnaných.

5.6 Analýza vzdělanostní struktury

V této části proběhla analýza vzdělanostní struktury obyvatel v okrese Zlín a ve Zlínském kraji a také to, jaké střední vzdělání mají obyvatelé vystudované. Data byla zpracována z Českého statistického úřadu

Vzdělanostní struktura obyvatel

Následující data jsou převzata a zpracována z Českého statistického úřadu. Byla vybrána data od Zlínského kraje a okresu Zlín za rok 2017.

Příloha IX ukazuje, že největší zastoupení ve Zlínském kraji mají lidé se středním vzděláním zakončeným vyučením a následně úplným středním vzděláním s maturitou. Je zajímavé, že vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je víc zastoupených v magisterském studiu než v bakalářském.

U vzdělanostní struktury v okrese Zlín lze upozorovat, že je zde větší zastoupení obyvatel s magisterským vzděláním. Ostatní zastoupení jsou identické až na učební obory a osoby s pouze základním vzděláním, které jsou zde nižší.

Struktura absolventů středního vzdělávání ve Zlínském kraji

Následující data byla zpracována z Českého statistického za léta 2013 až 2017.

Z Přílohy X vyplývá, že nejvíce absolventů středního vzdělávání tvoří studenti středních odborných škol s maturitní zkouškou a to ve všech zkoumaných letech. Počet absolventů středního vzdělání s výučním listem a gymnázií (zde označených jako „střední vzdělávání s maturitní zkouškou – všeobecné“) se hodnotově přibližuje, ale i přesto je absolventů z gymnázií více jen ve školním roce 2016-2017.

Při zaměření se na jednotlivé typy gymnázií je patrné, že nejvíc převládajícím typem ve všech letech je čtyřleté a na druhém místě jsou osmiletá gymnázia.

Z tabulky lze upozorovat, že využití nástavbového studia je v roce 2016-2017 ze všech let nejmenší, a že většina absolventů se vzdělává denní formou. (v roce 2016–2017 Pouze 4, 19 % absolventů vzdělávalo večerní formou studia)

6 PRIMÁRNÍ VÝZKUM

Byl proveden kvantitativní výzkum, jehož cílem bylo zjistit všeobecné povědomí o problematice. Dále byl realizován kvalitativní výzkum u tří přímo zainteresovaných osob do dané problematiky.

V primárním výzkumu byly uskutečněny v kvalitativním výzkumu dva rozhovory s vedením dětských domovů a jeden dotazník s ředitelkou Nadace Terezy Maxové. V kvantitativním výzkumu se uskutečnila dvě dotazníková šetření. V prvním odpovídali běžní občané a v druhém děti z dětských domovů.

6.1 Rozhovory

V BP byly realizovány tři rozhovory. Jeden probíhal osobním setkáním, druhý telefonicky a třetí e-mailovou komunikací. Při rozhovorech s odborníky z praxe bylo cílem zjistit, jak vnímají danou problematiku, kde vidí zásadní problémy a překážky a v čem podle nich spočívá zlepšení situace problematiky uplatnitelnosti klientů.

Rozhovor – DD a ZŠ Vizovice

Byl uskutečněn telefonický rozhovor po telefonu se zástupkyní ředitelky DD a ZŠ Vizovice Janou Klačánkovou.

Jaký je dle Vašeho názoru stav uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce?

Dotazovaná uvádí, že je to hodně závislé na struktuře osazenstva v DD. Dalším aspektem jsou jejich zkušenosti a prožitky, které si klienti nesou z minulosti. Část dětí je uplatnitelná a část ne, zde je řešení např. práce v chráněné dílně.

Je dle Vašeho názoru problematika uplatnitelnosti klientů v České republice dětských domovů řešena dostatečně?

Je ve snaze dětských domovů klientovi pomoci najít práci a dohlížet na to, aby získali kvalitní vzdělání.

Co je v problematice uplatnitelnosti klientů dětských domovů největším problémem?

Dotazovaná uvádí, že problémem je pravidelnost a zodpovědnost např. při denním docházení do práce. V některých případech hraje roli sociální inteligence člověka či jeho konfliktnost.

Jako problém dotazovaná nepovažuje samotné nalezení práce.

Co bude u klientů opouštějící dětský domov největším problémem při nástupu do práce?

Pracovní stereotyp, pravidelnost, zvládnání nekonfliktnosti a udržování respektu vůči nadřízeným, pracovní morálka a adaptace v pracovním týmu a překonání počátečního nadšení.

Máte spolupráce se zaměstnavateli v okolí?

Dotazovaná odpověděla, že sice nemají vazby se zaměstnavateli, ale klientovi DD pomáhají najít práci a také spolupracují s nadací, která jim práci zprostředkuje.

Jaké aktivity podporujete v rámci uplatnitelnosti klientů dětských domovů?

Dovednostní akce nebo akce podporující nadání, firemní exkurze, simulace pracovních pohovorů.

Jak veřejná správa pomáhá v oblasti uplatnitelnosti klientů a kde jsou naopak nedostatky?

V poslední době je široká nabídka projektů financovaná veřejnou správou. Děti, které mají zájem začlenit se do společnosti tyto kurzy oceňují.

Problém je v diskuzi se sociálními pracovníky, kteří sice dětem dětských domovů pomáhají v poskytování informací souvisejícími s osamostatněním se, ale často tuto problematiku vysvětlují po velkých částech a je to na děti příliš moc informací najednou.

Mají děti důvěru k sociálním pracovníkům?

Mladí klienti berou sociální pracovníky jako tety a starší jako pomoc.

Jaká existují ohrožení po odchodu klienta z DD?

Původní rodina, lehká zneužitelnost dětí kvůli jejich naivitě (děti počítají s tím, že se jim celý život někdo snaží pomoci)

Co získá klient DD při odchodu z DD?

- Finanční prostředky a) částku až v hodnotě 25 000kč, b) pokud jsou to sirotci spoří se jim finanční prostředky, to však není u všech klientů.
- DD zařídí bydlení (byty na půli cesty), práci
- Startovní balíček obsahující základní vybavení domácnosti (žehlící prkno, nože, pánvičky atd.) Jídlo na první měsíc v určité sumě peněz.

Jak by se problematika mohla řešit efektivněji v kontextu veřejné správy?

- Zvýšení platů pro vychovatele, kvůli problému se zaměstnáváním mužů v DD

- Zlepšení úrovně domů na půli cesty
- Podpora nadací, které se v problematice specializují
- Finance navíc
- Osobní poradce při osamostatňování klienta

Rozhovor – DD Zlín, Lazy

Byl uskutečněn polo standardizovaný rozhovor s ředitelkou Dětského domova Lazy Evou Ledvinovou, která tuto práci. Celková délka rozhovoru byla 2 hodiny

Jaký je dle Vašeho názoru stav uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce?

Děti jsou vedeny k tomu, aby si dodělaly vzdělání ať už vyučení, tak střední školu, tak střední odborné učiliště, takže jsou uplatnitelní.

Roli v uplatnitelnost také hraje morálka práci si udržet a vůle dostudovat obor. Některé děti v něm po odchodu z DD pracují a některé naopak ne. Nedostudované děti většinou skončí na úřadu práce, pobírají dávky a dostávají se do modelu života jejich biologických rodin.

Jak moc do zmíněného problému můžete zasáhnout?

Legislativa je v tomto ohledu přísná a jediné co můžou vychovatelé či ředitel v DD dělat, je to, že dítě motivují a přemlouvají k setrvání ke studiu.

Mají děti v reálném životě šanci najít uplatnění na trhu práce?

U dětí, které opouštějí DD bez dokončeného vzdělání je šance minimální, především kvůli toho, že vzdělání nakonec zanechají.

Za předpokladu, že je u klienta dokončené vzdělání, tak je vysoká pravděpodobnost úspěšného zařazení do života. DD Lazy klientovi pomáhá najít práci a existují zde vazby a kontakty se zaměstnavateli, což v reálném případě znamená domluvení obsazení pracovní pozice, za předpokladu, že si dítě dokončí daný obor.

Příklad dobré praxe: Pro klienta se podařilo najít místo v prestižním hotelu Baltaci, kde byl umístěn na pracovní pozici kuchaře. Jako benefit mu byl nabídnut firemní byt.

Jaké obory děti studují nejčastěji?

Většinou se jedná o obory typu e, kde to jsou natěrači, cukráře, pekaře a kuchaře.

V čem mají děti z dětských domovů podle Vašeho názoru nevýhody oproti dětem vyrůstající v rodině?

Hlavní vliv je možnost rodiče dítě přimět k dokončení studia. Jakmile dítě dovrší osmnáctý rok života, může okamžitě zanechat studia. V běžných rodinách mají na dítě rodiče mnohem větší vliv při rozhodování v oblasti studijních možností dítěte.

Jak dlouho může klient zůstat v dětském domově?

Dítě je v DD nejdéle do 26 let, pokud se připravuje na budoucí povolání. Pokud se např. nedostane na školu, na kterou by chtěl, tak stačí, aby se klient přihlásil na jazykovou školu. Následně může např. studovat více oborů, což může dělat až do 26 let.

Co bude u klientů opouštějící dětský domov největším problémem při nástupu do práce?

Na zodpovědnosti klienta DD a pohledu zaměstnavatele na klienta DD.

Co získá klient DD při odchodu z DD?

Vkladní knížka, kde si klienti naspořili peníze. (z kapesného, sirotčího), zajištění městského bytu, za podmínky, že si klient najde práci a neposlední řadě i samotnou práci, pokud klient chce.

Jsou klienti ohroženi?

Klienti jsou ohroženi zejména svými biologickými rodiči, kteří je v mnoha případech oberou o peníze a potom je vyhodí na ulici, což v důsledku způsobí, že dítě přežívá na dávkách. Praxe ředitelky ukazuje, že čtyři děti z osmi za dobu jejího působení obrala rodina o finanční prostředky a znemožnila jim jejich integraci do společenského života.

Dalším možným problémem jsou např. situace, kdy děti podepíší nevýhodnou smlouvu.

Spolupracujete se zaměstnavateli v okolí?

DD Zlín, Lazy spolupracuje s mnoha zaměstnavateli. (Soukromé firmy pro natěrače a malíře, restaurace, supermarkety)

Mohou děti studovat i soukromou školu?

Mohou, protože mají sponzory a poručníky, kteří klientům studium financují.

Jaká je péče o klienty, kteří opustí DD v rámci péče sociálních pracovníků?

V DD je sociální pracovník, ale jakmile klient odejde, neexistuje nikdo, kdo by dítěti pomohl, což ředitelka vnímá jako veliký problém.

V případě, že si klient neví rady např. s vyřízením určitých záležitostí, vrátí se pro radu do DD Lazy, kde jsou ochotni s ním problém vyřídit.

Jaké jsou další aktivity, které vedou ke zvýšení uplatnitelnosti klientů DD?

Zapojení do projektů (Prolomit Vlny, Začni správně)

Kurzy finanční gramotnosti, exkurze na úřady, průběžné spoření prostředků, kdy si děti spoří peníze a pak si je jdou uložit fyzicky na vkladní knížku.

Dotazník k aktuální situaci a systému – ředitelka Terezie Sverdlinová

Dotazník byl zaslán využitím elektronické komunikace skrz e-mail ředitelce Nadace Terezy Maxové Terezii Sverdlinové s účelem zjištění bližších informací k problematice.

Je dle Vašeho názoru problematika uplatnitelnosti klientů v České republice dětských domovů řešena dostatečně?

Podle názoru dotazované, není. Tato cílová skupina patří k nejvíce ohroženým a zranitelným skupinám obyvatel, zejména po odchodu z ústavního prostředí do samostatného života.

Co je v problematice uplatnitelnosti klientů dětských domovů největším problémem?

Roztříštěnost systému do 5 ministerstev. Prospělo by sjednocení problematiky pod jedno ministerstvo, řešení situací od počátku – nahrazování kojeneckých ústavů profesionální péstounskou péčí, transformovat dětské domovy atd.

Jak hodnotíte ohroženost dětí z dětských domovů na trhu práce?

Velkou výzvou je, aby si dítě práci udrželo. Mladý člověk si nese zátěž v podobě mnohých traumat, deprivací, nedostatku sebevědomí, chybí motivace, návyky, disciplína a vzory. Na to je třeba připravit zaměstnavatele.

Otázky k projektu ROZJEDU TO!

Kdy vznikla prvotní myšlenka, vytvořit tento projekt?

Projekt slaví v letošním roce 5 let své existence. Za tu dobu projekt efektivně pomohl 85 dětem a má 100% úspěšnost v počtu přijatých dětí na vybrané školy. 67,2 % dětí si buď zlepšilo, nebo udrželo stávající prospěch.

Spolupracujete na projektu s firmami? Pokud ano, kolik firem je v projektu zapojeno a o jaká odvětví se jedná?

Primárně se ŠKODA AUTO (partner projektu), Seznam.cz, ŠKODA Auto, MOL, Grund, Misha Hair, Penam, aj., a měli tak možnost představit dětem různá odvětví.

Odkud získáváte prostředky na projekt ROZJEDU TO a v jaké výši jsou?

100 % dárce projektu je ŠKODA AUTO v rámci strategie společenské odpovědnosti.

Co všechno získali účastníci projektu? (Myšleno např. dokončené vzdělání, certifikáty, práce)

Na míru připravený Individuální výukový plán, diagnostiku silných/slabých stránek, celoroční podporu doučování, případně mentoring či psychoterapii. Exkurze do firem. Vychovatelé pak odborné semináře. Doplňkové akce – typu – dětský den/hokej/dětský filmový festival atd. Nastupuje pomoc psychologa či mentora, tak i kariérní poradenství zprostředkované proškolenými vychovateli. Díky tomuto komplexnímu a individuálnímu přístupu se projekt snaží změnit dosavadní tendenci mladých lidí s ústavní historií převažující při volbě jejich povolání. Ta je obvykle stereotypní (kuchař, číšník, kadeřnice...).

6.2 Dotazníky

Dotazník- „Jak vnímá společnost děti z dětských domovů?“

Cílem dotazníku bylo zjistit, jak lidé ve společnosti pohlízejí na klienty DD, jelikož právě tento pohled může být aspekt, který neusnadňuje klientům DD vstup do samostatného života.

Proběhlo elektronické dotazníkové šetření skrz sociální sítě, kterého se účastnilo 59 respondentů ve věku od 18 do 50 let. Celkem bylo osloveno 150 respondentů z toho odpovědělo 59, což znamená, že návratnost byla 39,33 %, z toho činilo 42, 37 % ženy (25 žen).

1. Otázka „Myslíte si, že pro děti opouštějící dětský domov, je těžké najít si práci?“

52, 5 % respondentů si myslí, že hledání práce není pro tyto klienty těžké.

2. Otázka „Myslíte si, že by byl někdo schopen těchto dětí po odchodu z dětského domova využít nebo oklamat?“

79,7 % respondentů odpovědělo na tuto otázku ano.

Z toho 13,6 % se navíc vyjádřilo že:

Tak jako normálního občana je možné využít či oklamat, tak i děti z DD. Může to udělat kdokoli. Banky, protože jim rodiče neřeknou, proč by si neměli brát třeba úvěr, nebo jak se finančně připravit. Lidé využívající jejich neznalosti v oblasti pracovního práva, v podstatě kdokoli. Nemají zkušenosti s běžným životem venku. Rodiče, zaměstnavatelé, podvodníci, podvodníci, kriminální skupiny. Jsme v Česku takže v podstatě kdokoli.

3. Otázka „Myslíte si, že pokud byste vyrůstal/a v dětském domově, měl/a byste stejné možnosti vzdělání či práce?“

55,9 % respondentů odpovědělo na tuto otázku ano.

4. Otázka „Myslím si, že klienti dětských domovů po odchodu z ústavního zařízení“

Při této otázce mohli respondenti označit více možností. Dle Přílohy XI si nejvíce respondentů (43 označení) myslí, že děti nemají dostatek naspořených finančních prostředků pro vstup do samostatného života. 38 respondentů si myslí, že klienti nemají kam jít. 23 respondentů si myslí, že klienti neumí vyřizovat věci na úřadech. Nejméně označení bylo u možností, že klienti DD mají kam jít, mají zajištěnou práci a v tom, že mají zajištěnou práci.

5. Otázka „Pokud by Vaši rodiče byli finančně v nesnázích, ale předtím o Vás nejevili zájem, pomohli byste jim?“

Vybrané odpovědi respondentů:

Ano, byli by to mí rodiče a nezachovám se k nim jako oni ke mně 32,3 %

Ano, neměl/a bych z toho dobrý pocit, kdybych jim nepomohl/a 30,6 %

Ne, měli by to, co jim patří 37,1 %

6. Otázka „Jaké bydlení Vám stačí k životu za podmínky, že se zrovna chystáte osamostatnit?“

Z Přílohy XI 12 lze vyčíst, že nejvíce respondentům by stačil malý byt 1kk nebo 1+1 s celkovými 36 % a na druhém místě označili jako možnost ve 25 %, že by se spokojili se samostatným pokojem v rámci spolubydlení.

7. Otázka „Co je dle vašeho názoru problémem při začleňování klienta opouštějícího dětský domov do společnosti?“

Problém a jeho počet označení klienty

Legislativa a veřejná správa 10x, Společnost (Prospěcháři, podvodníci, předsudky) 34x, biologická rodina dítěte 6x, nesamostatnost dítěte v řešení životních problémů 26x, nedostatek finančních prostředků klienta 37x, mentalita klienta a jeho informovanost 26x

Profesní diagnostika a dotazník

Byl vyplněn dotazník firmy Getmore, s.r.o. obsahující přes 80 otázek, z nichž se automaticky vygeneroval výsledek profesní diagnostiky. Diagnostika byla provedena v DD Lazy kvůli zjištění vize čtyř klientů DD. Klienti vyplňovali dotazník přibližně 30 min. Pro profesní diagnostiku byli vybráni klienti starší 12 let.

Výsledky jsou následující

Respondent 1, muž (12 let, základní škola)

Doporučené obory „Cestovní ruch, hotelnictví, gastronomie“ shoda 72 %, „Státní a veřejná správa“ shoda 72 %, „Sociální péče“ shoda 70 %. Plánuje a očekává více než jen průměrný život, Mzdu si představuje do 60 000, chce bydlet v nadstandardním rodinném domě a mít úspory desítky až sto tisíc korun.

Respondent 2, muž (15 let, základní škola)

Doporučené obory „Zemědělství, lesnictví, rybolov“ shoda 58 %, „Ekologie“ shoda 55 %, „Kultura, umění“ shoda 54 %. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 15 000 Kč a chtěl by bydlet ve velkém luxusním rodinném domě

Respondent 3 žena (15 let, základní škola)

Doporučené obory „Vzdělávání a školství“ shoda 76 %, „Zdravotnictví“ shoda 76 %, „Sociální péče“ shoda 75 %. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 35 000 Kč, chce bydlet v malém až středně velkém bytu a mít úspory desítky až sto tisíc korun.

Respondent 4 žena (12 let, základní škola)

Doporučené obory „Sociální péče“ shoda 70 %, „Bankovníctví, finance a pojišťovnictví“ shoda 68 %, „Prodej a obchod“ shoda 63 %. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 15 000 Kč, obávat větší rodinný dům a mít našetřené stovky tisíc.

7 SHRUTÍ POZNATKŮ

7.1 Komparace zařízení a hodnocení ostatních aspektů problematiky uplatnitelnosti klientů dětských domovů na trhu práce

V této části BP se zhodnotí informace praktické části.

Zkoumané zařízení dále jen ZZ

ZZ 1- Dětský domov a ZŠ Vizovice, ZZ 2 - domov Zlín, Lazy, ZZ 3= Dětský domov Chrástěšovská, ZZ 4 -Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky

Samostatnost

ZZ 1- Děti jsou vedeny k samostatnému fungování ve věcech, které jsou nezbytné k osamostatnění se. Vychovatelé se snaží děti vést k pořádku, připravování si pokrmů, dodržování určitých pravidel.

ZZ 2–Z rozhovoru s paní ředitelkou vyplynulo, že děti jsou vedeny k samostatnému fungování ve věcech spojenými s osamostatněním se.

Zde je problematika řešena navíc, protože si dokonce každé dítě povinně šetří měsíčně peníze z kapesného, které získávají.

ZZ 3–Z webových stránek a vnitřních dokumentů vyplynulo, že tato problematika je řešena a děti se zapojují do chodu DD

ZZ 4–Z webových stránek a vnitřních dokumentů vyplynulo, že tato problematika je řešena a děti se zapojují do chodu DD

Tendence k inovativnosti dětských domovů

ZZ 1- Dětský domov se aktivně zapojuje do nejrůznějších projektů, týkajících se zlepšování výukových metod, informovanosti klientů a jejich postoj k participaci se do dalších projektů je pozitivní a otevřený. Tyto akce hodnotí vedení dětského domova jako přínosné. Na stránkách je uvedeno, že DD byl zapojen do 4 evropských projektů, které byly zaměřeny na uplatnitelnost klientů DD na TP.

ZZ 2–V tomto zařízení se opět domov zapojuje aktivně do projektů, a to ať už soukromoprávních tak i veřejnoprávních, a dokonce je iniciátor vlastních projektů.

ZZ 3- Tento DD se zaměřoval spíše na projekty, které probíhaly formou kurzů, konkrétně kurzy angličtiny, po jejich absolvování klienti získali certifikát.

ZZ 4- DD se zapojil do kurzů a v posledních letech také do jednoho evropského projektu.

Personální zajištění

Dle Jánského je situace v oblasti zaměstnávání mužů pracujících v DD alarmující, proto byla provedena analýza personálního zajištění.

ZZ 1–V současné době jsou na kariérních stránkách domova nabízeny 4 pozice pro speciální pedagogy.

Po telefonickém rozhovoru bylo zjištěno, že v oblasti zaměstnávání mužů je obrovský problém. Zástupkyně ředitelky uvádí, že muži jsou v této sféře potřeba a jejich místo je nezastupitelné zejména, protože jsou to právě oni, kteří ve společnosti nesou údel „hlavy rodiny“. Dle jejího názoru je jejich plat příliš nízký na to, aby je druh této práce zaujal a není možné jim nic zazlívat, jelikož jsou sami živitelé rodin.

ZZ 2–V této instituci je problém se zaměstnáváním mužů obdobný. Ředitelka navíc dodává, že si myslí, že nezáleží jen na penězích, ale jde i o fakt, že muži v této práci nevidí seberealizaci a raději nastupují do výchovných ústavů, kde je často potřeba zastávat autoritativní funkce. Zařízení nevyužívá své stránky, jako nástroj pro zveřejnění volných pozic.

ZZ 3–V této instituci v posledních letech pracují jako vychovatelky jen ženy. (data z výročních zpráv) Ze všech DD je v tomto situace se zaměstnáváním mužů nejkritičtější.

ZZ 4–V této instituci je podíl dětí na jednoho vychovatele nejvyšší (3,25). V ZZ 4 jsou v jako jediném DD 4 rodinné skupiny.

Spolupráce s ostatními subjekty

Veškeré domovy spolupracují s nadacemi a jinými pomocnými organizacemi, které jim pomáhají v různých oblastech. Některé domovy mají dokonce navázané vztahy se zaměstnavateli, díky čemuž k nim klienti DD mohou po domluvě nastoupit do pracovního poměru, pokud splní předem stanovené podmínky. (DD Zlín, Lazy)

Společnost

Dnešní společnost je zaslepena stereotypním myšlením v oblasti institucionální péče. Tato skutečnost vychází z vyplněného dotazníku „Jak vnímá společnost děti z dětských

domovů?“, kde většina respondentů v mylném domnění označila klienty jako osoby bez finančních prostředků, bez možnosti ubytování, bez schopnosti vyřizovat věci na úřadech či jako osoby, které si nejsou schopny naleznout práci.

Z rozhovoru s ředitelkou Dětského domova ve Zlíně vyplynulo, že lidé často dětské domovy démonizují a myslí si, že náhradní péče je ve veškerých případech lepší než pobyt v dětském domově, kde působí profesionálové školeni tak, aby dokázali uspokojit specifické potřeby klientů.

Ředitelka z DD Lazy také vyvrací mylné domněnky toho, že by se domov nestaral o proces spojený s osamostatněním se klienta. Domov zajišťuje účast na projektech, které mají informovat děti o postupech při vyřizování různých písemností. Snaží se pomoci v situaci, kdy si klient hledá práci, zajišťuje jim i startovní bydlení. Dokonce i v situaci, kdy se klient v počátku svého osamostatnění dostane do nesnází, je mu nabídnuta pomoc z dětského domova. Na stránkách Dětského domova Vizovice se o těchto mýtech také hovoří a je zde snaha objasnit veřejnosti skutečnosti spojené s problematikou.

Dalším neduhem společnosti jsou předsudky, prospěchářství či lidé s podvodnými úmysly.

Ve společnosti je určitá skupina lidí, která vnímá slabší jedince jako kořist. Je smutným a zároveň ochromujícím faktem, že nejčastěji to jsou právě rodiče klientů dětských domovů, kteří chtějí své potomky obrát o naspořené prostředky či o státem poskytnutý příspěvek na start do nového života. V těchto situacích a po uskutečněných rozhovorech je to tak v polovině případech, kdy musí pracovníci dětského domova jen přihlížet a sledovat to, jak klient do několika dnů po odchodu z dětského domova přijde o všechno, co po dobu strávenou v dětském domově získal. To, že dítě po odchodu z domovu chce pomoci svému rodiči v nesnázích je přirozené a i v dotazníku respondenti byli této možnosti nakloněni v téměř 63 % i za faktu, že by o ně rodič předtím nejevil zájem.

Nejsou to však vždy jen rodiče, ale například i zaměstnavatelé, kteří při zjištění, že jsou děti z domovů spoléhají na to, že budou neznalí např. v oblasti svých práv či spoléhají na jejich neprůbojnost a nízké sebevědomí. Vypočítavost samozřejmě spočívá i v tom, že v mnoha případech klient opouštějící domov nemá možnost konzultovat svá rozhodnutí s nikým z rodiny či kýmkoliv dalším. Po rozhovoru se zástupkyní ředitele z DD Vizovice vyplynulo, že děti jsou často víc důvěřivé, protože spoléhají na to, že se jim všichni snaží celý život pomáhat.

Uplatnitelnost na trhu práce

V okrese Zlín nejvíc firem funguje v odvětví výroba a průmysl, prodej a obchod a vzdělávání a školství. Nejvíce pracovních nabídek je ve výrobě a provozu, stavebnictví, obchodu a cestovním ruchu a následně ve službách. Nejmenší platy jsou v odvětví obrana a ochrana a největší ve vědě a výzkumu. Počet neobsazených míst v průběhu pěti posledních let roste a tím i místa pro absolventy či osoby se ZP. Nejvíce osob je ve Zlínském kraji zaměstnáno v odvětví opraváři, techničtí a odborní pracovníci a lidé obsluhující stroje. Při zaměření na ohrožené skupiny bylo zjištěno, že v okrese Zlín je nerovné postavení žen minimální, ale k poměru k celé ČR jsou ženy stále znevýhodněné. U ohrožené skupiny uchazečů s ZP je vidět, že jejich počet na úřadu práce se příliš nemění, ale u ostatních uchazečů dochází k rychlé redukci. Z celkového počtu nezaměstnaných tvoří 40 % lidé s výučním listem a jen 10 % tvoří osoby s VŠ. Nejvíce obyvatel má výuční list (36 %) a dalších 32 % má studium zakončené maturitou.

Klienti DD mají v 63 % studium zakončené výučním listem, což je o 27 % víc než u obyvatel okresu Zlín.

Klient 1 - Cestovní ruch, hotelnictví, gastronomie, státní a veřejná správa, sociální péče. Platové rozmezí na TP 17 200- 26 000 Kč. Nejvíce nabídek v oblasti obchodu a cestovního ruchu. Plánuje a očekává více než jen průměrný život, Mzdu si představuje do 60 000, chce bydlet v nadstandardním rodinném domě a mít úspory desítky až sto tisíc korun.

Klient 2 -Zemědělství, lesnictví, rybolov ekologie, kultura, umění. Plat na TP mez 16 300 až 18 800. V těchto oborech je na trhu práce velmi malá nabídka pracovních míst. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 15 000 Kč a chtěl by bydlet ve velkém luxusním rodinném domě

Klient 3- Vzdělávání a školství, zdravotnictví, sociální péče: 17 200 až 23 700 Kč. Nejvíce nabídek v oboru zdravotnictví. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 35 000 Kč, chce bydlet v malém až středně velkém bytu a mít úspory desítky až sto tisíc korun.

Klient 4- Sociální péče, bankovníctví, finance a pojišťovnictví, prodej a obchod. Mzdy na TP jsou mezi 17 200 až 30 500. Nejvíce nabídek v je v oboru finance. Očekává a plánuje normální život, chce vydělávat do 15 000 Kč, obávat větší rodinný dům a mít našetřené stovky tisíc.

7.2 SWOT analýza

Metoda SWOT analýzy byla využita za účelem zjištění silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb vztahu veřejné správy k ústavní péči v ČR. Do SWOT analýzy byly použity veškeré poznatky uvedené v této práci včetně teoretické části, kde se k problémům vyjadřují jednotliví autoři, analýzy získané z vnitřních dokumentů DD a zkušenosti odborníků z praxe. V Příloze XII jsou popsány silné a slabé stránky a příležitosti a ohrožení.

Mezi silné stránky je uvedeno poskytnutí „rodinného“ zázemí, přičemž děti většinou žijí v rodinných domech poskytnutými Zlínským krajem. DD využívají nabídek projektů z EU. Při odchodu z DD klienti získají státní příspěvek, který jim pomůže do začátků. Patří zde i možnost studia dítěte až do 26 let, kdy po celou dobu může obývat DD.

Mezi slabé stránky patří nízké platové ohodnocení pro zaměstnance, které je vzhledem k požadavkům na zaměstnaneckou kvalifikaci a pracovní povinnosti nepřiměřené, nesjednocený systém ústavní péče mezi 5 ministerstev, legislativní omezení, která významně ovlivňují jednání vedení DD, či jejich rozporuplnost s dalšími předpisy. Významnou slabou stránkou je pozdní umístění klienta do DD, protože v důsledku může být dítě tzv. „předržené“ což později znemožňuje jejich schopnost uplatnit se na trhu práce.

Mezi příležitosti patří profesionální dohled nad klienty DD a respektování jejich potřeb. Jelikož mají zaměstnanci DD specializace, dokáží dětem porozumět lépe než například náhradní rodina, která nakonec v některých případech dítě vrátí. Mezi velmi významné příležitosti patří zvýšení konkurenceschopnosti klientů DD načež díky zapojení sedo nejrůznějších projektů získají např. certifikáty, zvýší si gramotnost atd. Díky státnímu příspěvku mají klienti DD usnadněný start do života po odchodu z DD. Mnoho projektů, kterých se DD zúčastňují je hrazeno z ESF, což je značnou finanční pomocí.

Mezi ohrožení patří nedostatek personálního zajištění, což způsobuje to, že se vychovatel např. nemůže plně věnovat všem dětem s čímž souvisí i zaměstnáváním mužů, pro které je práce neatraktivní kvůli nízkému platu. Významným ohrožením je neúspěšný vstup klienta DD kvůli pozdnímu příchodu do DD, až když má zažité jiné modely života a pracovní morálky a další ohrožení neschopnost odstranit patologické vzorce chování dítěte. Jako poslední bod je ve SWOT analýze uvedena neefektivnost řešení problematiky uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce, jelikož jsou zařízení ústavní péče rozčleněna do více gescí ministerstev.

8 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ UPLATNITELNOSTI KLIENTŮ Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ

8.1 Ze strany veřejné správy

Projekty podporující vzdělávání, a hledání vize v oblasti sebeuplatnění v zaměstnání

V současné době se téma uplatnitelnosti ohrožených skupin, v tomto případě klientů DD začíná ve společnosti řešit více a to i z pohledu veřejné správy. Většina projektů je financována z evropské unie zejména z evropského sociálního fondu. Je záměr zvýšit finanční gramotnost klientů, informovat je o jejich právech např. pracovních či naučit je vyřizovat byrokratické záležitosti. Společnost se neustále vyvíjí a s tím rostou požadavky na člověka jako takového. Dětské domovy tyto aktivity považují za obohacující a jsou realizaci dalších nakloněni.

Bylo by přínosné, kdyby existoval projektový manažer zabývající se problematikou těchto projektů pro určitou oblast (v tomto případě okres Zlín či Zlínský kraj) a sledoval by aktuální možnosti projektů. Úkolem by bylo informovat vedení dětských domovů o aktuálních možnostech, či hledat specifické výzvy, které by jim pomohly v konkrétních situacích. Projekt by tento projektový manažer následně administroval a dovedl k realizaci.

Přínosy opatření-Vytvořilo by se nové pracovní místo pro projektového manažera. (Pokud by se problematika začala tímto duchem řešit ve všech krajích mohlo by vzniknout až 14 nových pracovních míst. Za předpokladu, že by oblast projektového manažera byly okresy, vzniklo by 76 nových pracovních míst.)

Při participaci na projektech DD ušetří své vlastní prostředky a budou je moc použít na další potřebné aktivity

Pro orgány SPOD

Sociální pracovníci nyní sice pomáhají klientům, ale z rozhovorů vyplynulo, že tento proces není kontinuální. Chybí zde dlouhodobý vztah mezi dítětem a sociálním pracovníkem, co způsobuje to, že klient při odchodu z DD necítí důvěru k této osobě. Měli by existovat sociální pracovníci, kteří by se speciálně věnovali problematice osamostatnění se klienta DD.

S dítětem by mohli začít aktivně pracovat již od věku čtrnácti let, jelikož to je věk, kdy si dítě vybírá, kde bude dále pokračovat ve studiu a jakmile dosáhne patnáctý rok života,

musí si zařídit občanský průkaz. Frekvence docházení sociálního pracovníka do DD by se měla zvyšovat s přibývajícím věkem klienta. Také by měl existovat individuální plán, kde by sociální pracovník postupně seznamoval klienta s informacemi nezbytnými pro jeho gramotnost v oblastech vyřizování záležitostí na úřadech, pracovním právem či nakládání s finančními prostředky. Tento institut by začal fungovat na dobrovolné bázi mezi klientem DD a sociálním pracovníkem od odchodu klienta z DD a trval by do doby, kdy si tento klient bude schopen udržet trvalý příjem u zaměstnavatele minimálně po dobu 12 měsíců a u toho si zajistí bydlení a věci uspokojující základní lidské potřeby bez toho, aniž by čerpal dávky státní sociální podpory.

Přínosy opatření – Toto opatření by zajistilo postupnou návaznost informací, takže by jimi klient DD nebyl zahlcený a postupně by budovalo důvěru mezi klientem DD a sociálním pracovníkem, což by zajistilo, že klient opouštějící DD by měl jistotu, že se má na koho obrátit v případě nesnáží.

8.2 Peníze jako nástroj motivace

Motivační příspěvky

Pokud by dítě dostávalo bonusové kapesné, které by se procentuálně odvíjelo od náročnosti studia a ročníku, ve kterém by dítě studovalo, bylo by možné, že by dítě získalo větší motivaci studium dokončit, či absolvovat např. nástavbu, což by zvýšilo jeho konkurenceschopnost na trhu práce.

Přínos: Klient DD bude motivován k dokončení vzdělání a k udržení dobrého prospěchu.

Možné zdroje financí: Státní rozpočet, sponzorské dary,

Zvýšení platů pracovníků v dětských domovech

Do zaměstnání, kde se jedná o pomoc druhým, v tomto případě vychovatelé, speciální pedagogičtí pracovníci apod., se nejčastěji hlásí lidé, kteří věří, že jejich práce je posláním a zároveň je jejich potřebou být prospěšný pro společnost. Tito pracovníci musí splnit několik požadavků uvedených v zákonu č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, a navíc mít schopnosti empatie a v neposlední řadě být altruisti. Na tyto pozice nejčastěji nastupují ženy, jejichž plat je přibližně 15 000 Kč (fakt zjištěn při uskutečnění hovoru) Na muže je i v dnešní době, kdy je cílem vymýtit genderové stereotypy, stále pohlíženo jako na živitele rodiny, tudíž pro ně takto placená místa, nejsou dostatečně atraktivní. Po uskutečnění rozhovorů s odborníky, kteří jsou součástí dění a prostudování odborné

literatury je zřejmé, že zaměstnání více mužských pracovníků by mělo pozitivní efekt zejména pro děti jako jakási autorita, „hlas do duše“ či jako „hlava rodiny“.

Pozn. I přes fakt, že zasahování do platových tarifů je v rámci bakalářské práce nereálné, je potřeba se nad tímto problémem zamyslet a z dlouhodobého pohledu tento problém začít řešit, protože je důležité, aby se na výchově dítěte podílel i muž a vzhledem k faktu, že v některých domovech nepracuje ani jeden vychovatel, je situace alarmující.

8.3 Ze strany ústavních zařízení

Maximalizace vytváření sítí, navazování kontaktů s novými partnery, dobrovolníky

DD by měly mít kontakty se všemi subjekty, které by se mohli podílet na zvyšování uplatnitelnosti klientů dětských domovů.

Firmy – v návaznosti s firmami mohou být řešeny

- Praxe (tzv. vychovávání si budoucích zaměstnanců)
- Exkurze – Dětem by mělo být ukázáno prostředí, ve kterém by jednou mohli pracovat. Pozn. během diagnostiky se klienti DD např. označovali jako introverti nebo, že příliš nepreferují komunikaci s cizími lidmi a ve výsledku si vybíraly povolání, kde je tyto činnosti potřeba vykonávat
- Brigády – Je vhodné dětem ukázat, co všechno jim může přinést pracovitost. Z dlouhodobého hlediska by si mohly DD vytvořit pestré spolupráce, díky kterým by s dětmi vyzkoušely práci v různých odvětvích a zjistily by, co je baví
- Besedy – Motivující bývají besedy ohledně sdílení zkušeností pracovníků. K dětem promlouvali lidé z praxe a informovali je o výhodách a nevýhodách v jednotlivých odvětvích.

Zapojování se do nadačních projektů – Nadace Terezy Maxové ukazuje, jak mají vypadat úspěšné projekty v oblasti uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce. Spolupráce s mentory a kouči patří mezi nejefektivnější způsoby v dnešní době, jak motivovat dítě a vést ho k sebeuplatnění.

Vnější komunikace ke „světu“

- K darujícím – V tomto případě myšleno ve všech směrech. DD většinou mají sponzory, kteří darují jak materiální věci tak finanční prostředky. Například na webových stránkách DD Lazy Zlín je přehledně uvedeno, jaké potřeby dětí jsou

aktuální, což vede k efektivitě darujících. Je zbytečné, aby děti dostávaly plyšáky, když těchto statků mají dostatek.

- K dobrovolníkům – Pokud by domov zveřejnil příspěvky na sociální sítě, weby atd. ohledně potřeby v rámci získávání nových dobrovolníků a vypsání seznamu tematických aktivit, je pravděpodobné, že by k nim putovalo více nabídek na spolupráci. V dnešní době je těžké vystoupit z komfortní zóny a oslovit domov tzv. „sám od sebe“.
- Ke společnosti- Internet je zahlcen zprávami, které často bývají buď zcela nepravdivé nebo zkreslené. Lidem bývají předkládány tzv. „fake news“, které šíří hysterii a pobuřující zprávy. Např. DD a ZŠ Vizovice mají na svých stránkách vypsány mýty, které jsou nejčastěji rozšiřovány do společnosti. Zkreslené informace v problematice ústavní péče a uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce potvrzuje i výzkum provedený v této BP. DD by v této problematice mohli šířit osvětu pomocí marketingových kampaní.

Zvýšení transparentnosti aktivit a nakládání s prostředky

Díky sponzorským darům jsou většinou zaplacené akce „navíc“. Čím více sponzorů, tím větší šance je, že se naleznou prostředky na potřebné věci, které nejsou schopné zajistit veřejné prostředky. Jelikož se technologie neustále vyvíjejí, je potřeba vytvořit nové internetové webové stránky DD, protože ty staré nemají funkce novodobých webů. Pokud by se zmodernizoval vzhled stránek a byly by např. zveřejněna videa z akcí, které např. zařídili sponzoři, nebo by se přidaly možnosti převodů finančních prostředků na konkrétní aktivity či předměty, je vysoká šance, že by lidé přispěli z pohodlí jejich domova. Nejnovější trend v oblasti placení přes internet je GoPay platební brána, kde stačí zadat údaje na platební kartě a převod je okamžitě uskutečněn. V rámci poskytování darů, by mohly být dárcům od určité částky poskytnuty dárcovské certifikáty např. s obrázkem od dítěte. Navíc by na webu mohlo být ukázané, kolik peněz ještě zbývá doplatit na zajištění potřebné položky. (např. řidičský kurz, jazykové kurzy, atd.)

Vytvoření vlastních osobních příruček

Jelikož celá problematika uplatnitelnosti klientů DD je individuální, měly by být vytvořeny i individuální příručky pro každé dítě opouštějící DD. Příručka by obsahovala důležité kontakty, postupy při řešení základních problémů. (např. ztráta peněženky, dokladů) Obsahovala by různé životní situace a jejich základní řešení. Např. co dělat, když není

dostatek financí, jak si zajistit bydlení atd. Tento balíček by měl obsahovat např. i nějaké osobní maličkost např. podpisy dalších vrstevníků, fotky, aby alespoň tato forma „pomoci“ vyvolala nějakou kladnou emoci v člověku, který by se mohl ocitnout sám.

8.4 Pro společnost

Projekty v rámci Univerzity Tomáše Bati

Dětské domovy ve Zlíně již spolupracují s některými fakultami, např. s fakultou humanitních studií. Z rozhovorů vyplynulo, že dětské domovy rádi uvítají pomoc přicházející ze stran všech dobrovolníků.

Univerzita Tomáše Bati nabízí víc než jen titul, protože se dle názoru autorky liší v přístupu v několika směrech, a proto by mohla podpořit i svůj brand v oblasti společenské odpovědnosti. Projekty by se mohly týkat zejména marketingu v oblasti šíření informací o činnostech domova, přiblížení reality společnosti, získávání nových dobrovolníků či sponzorů. Všechny tyto aktivity mohou být uskutečněny v rámci předmětů, ve kterých se provádějí projekty.

Právě díky rozmanitosti oborů na této fakultě je možnost, že by studenti veřejné správy a studenti ekonomiky a managementu mohli kooperovat a vytvořit např. přehlednější systém informování klientů o jejich možnostech. Pomoci by mohli i studenti zapojení do projektu účetní a daňová kancelář, kteří by např. informovali klienty o jejich možnostech v oblasti financí. K celému návrhu byl vytvořen koncept „FaME předsudky láme“ viz **Příloha XIV**

Náklady: Čas studentů při tvorbě projektů, prostory FaME

+ Obohacení klientů DD po všech aspektech uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce v okrese Zlín.

+Široká nabídka projektů, studenti můžou pomoci ve všech sférách (vzdělávání finanční gramotnosti, zařízení doučovacích aktivit, tvorba marketingu, tvorba projektů financovaných EU atd.)

ZÁVĚR

Uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce by nemělo být jen prázdné heslo, o kterém se hovoří, ale systémově se nic nemění. Je důležité, aby se do problematiky po všech stránkách neustále vnášely nové inovativní postupy.

Institucionální péče v České republice prošla od roku 1885 masivní změnou. Útulky pro děti systém přetransformoval na dnešní dětské domovy rodinného typu, ve kterých vychovatelé vystupují jako „tety a strýcové“. Je dbáno na vytvoření harmonického prostředí pro zdravý vývoj dítěte a dodržování jeho práv.

V dětském domově se klientovi dostává profesionální péče vychovatelů, pomoci při řešení problémů, zajištění zázemí a materiálních potřeb. Dbá se na to, aby dítě mělo smysluplné aktivity vyplňující jeho čas a jsou realizovány různé projekty na podporu talentu, vzdělávání, seberozvoje atd.

Všechna práva a povinnosti dítěte jsou garantována a popsána právními prameny zakomponovaných v teoretické části této bakalářské práce. K problematice ústavních zařízení a výchovy existují protichůdné názory, které jsou uvedeny v kapitole institucionální péče. V teoretické části je vymezena sociálně-právní ochrana dětí a uplatnitelnost na trhu práce včetně jejího významu, důsledky nezaměstnanosti a ohrožené skupiny na trhu práce.

V praktické části se nejdříve zanalyzoval trh práce a situace v oblasti ústavní péče za posledních pět let v okrese Zlín, provedly se rozhovory s vedením dětských domovů a Nadace Terezy Maxové, což vedlo k získání přehledu o aktuálním dění v oblasti uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce a bylo provedeno dotazníkové šetření běžných občanů k zjištění jejich pohledu na klienty DD. Klienti DD podstoupili profesní diagnostiku, jejíž výsledkem bylo zjištění, o jaké budoucí vzdělání či obory mají děti zájem.

Shrnutím všech těchto poznatků a vyhotovením SWOT analýzy vyplynulo, že velmi závažným problémem je nedostatek zaměstnaných mužů v dětských domovech, jehož příčina je nabídka nízkého platu. Na tento problém poukazuje Jánský ve své knize již v roce 2014 a lze vidět, že se situace stále nezměnila.

Dále chybí existence institutu péče o klienta po odchodu z DD, kdy se stává, že klient přichází o všechny prostředky nabyté během pobytu v DD v důsledku nátlaku okolí či

biologické rodiny. Bylo zjištěno, že v oblasti uplatnitelnosti, je nezbytné, aby si klient DD dokončil školu, protože je to důležitý aspekt k získání práce a následně si ji dokázal udržet a přistupoval k ní zodpovědně.

V praktické části byly vymyšleny návrhy na opatření zvyšující uplatnitelnost klientů dětských domovů na trhu práce v okrese Zlín. Komplexní koncept s názvem „FaME předsudky láme“ by mohl patřit mezi úspěšné projekty Univerzity Tomáše Bati, protože byl navrhnout tak, aby odstranil předsudky společnosti vůči klientům DD pomocí marketingových kampaní, poskytnul klientům DD informace z oblastí financí a zvýšil jejich odolnost vůči podvodníkům, uspořádal rozvojové aktivity a motivoval děti k dalšímu studiu. Autorka je přesvědčena, že velmi významný faktor je tvorba sítí se zaměstnavateli, sponzory a dobrovolníky. V rámci osamostatňování klienta by měla být rozšířena kooperace se sociálním orgánem a při odchodu klienta z domova, by měl získat pomocnou osobní příručku, která by mu poskytla alespoň nejzákladnější vodítko.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**Monografie zdroje:**

- ARMSTRONG, Michael a Stephen TAYLOR. *Řízení lidských zdrojů: moderní pojetí a postupy: 13. vydání*. Praha: Grada Publishing, 2015, 920 s. ISBN 978-80-247-5258-7.
- ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada Publishing, 2016, 2 svazky (240; 318 stran). ISBN 978-80-247-5147-4.
- ATKINSON, A. B. *Ekonomika nerovnosti*. V Brně: BizBooks, 2016, 373 s. ISBN 978-80-265-0508-2.
- BLAŽKOVÁ, Martina. *Marketingové řízení a plánování pro malé a střední firmy*. Praha: Grada, 2007, 278 s. Manažer. Marketing. ISBN 978-80-247-1535-3.
- CRKALOVÁ, Anna a Norbert RIETHOF. *Jak zefektivnit práci v týmu*. Praha: Grada, 2007, 195 s. Vedení lidí v praxi. ISBN 978-80-247-1624-4.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009, 218 s. Psyché. ISBN 978-80-247-2781-3.
- HORÁKOVÁ, M., Horák, *Zaměstnatelnost skupin ohrožených nezaměstnaností na současných trzích práce*. Sociológia – Slovak Sociological Review, roč. 45, 2013, č. 2, s. 128–149.
- CHARVÁT, Jaroslav. *Firemní strategie pro praxi: praktický návod pro manažery a podnikatele: od firemní kultury po schopnost vydělávat peníze: příklady a studie z praxe v ČR*. Praha: Grada, 2006, 201 s. Expert. ISBN 80-247-1389-6.
- JANSKÝ, Pavel. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, 292 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-534-9.
- JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015, 544 s. Psyché. ISBN 978-80-247-5447-5.
- JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, 342 s. Expert. ISBN 978-80-247-4386-8.

- KOTLER, Philip. *Moderní marketing*. Praha: Grada, 2007, 1041 s. ISBN 978-80-247-1545-2.
- KOZEL, Roman. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada, 2006, 277 s. Expert. ISBN 80-247-0966-X.
- KUKLA, Lubomír. *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí*. Praha: Grada Publishing, 2016, 432 s. ISBN 978-80-247-3874-1.
- KUZŇÍKOVÁ, Iva. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011, 212 s. ISBN 978-80-247-3676-1.
- LIPOVSKÁ, Hana. *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada, 2017, 252 s. ISBN 978-80-271-0120-7.
- MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní marketing: [strategické trendy a příklady z praxe]*. 4. vyd. Praha: Grada, 2015, 194 s. Expert. ISBN 978-80-247-5366-9.
- MANKIW, N. Gregory. *Macroeconomics*. 8th ed., international version. Houndmills, Basingstoke: Worth Publishers/Palgrave Macmillan, c2013, xxxvi, 623 s. ISBN 978-1-4641-2167-8.
- MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2016, 166 s. ISBN 978-80-246-3336-7.
- NOVÝ, Ivan a Alois SURYNEK. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2006, 287 s. Manažer. ISBN 80-247-1705-0.
- PALÍŠKOVÁ, Marcela. *Trh práce v Evropské unii: historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy*. V Praze: C.H. Beck, 2014, xxiii, 203 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-270-0.
- SCHULTZ, Theodore, W., *Investing in People: The Economics of Population Quality*. University of California Press., 1992, 184 s. ISBN 978-0520047877.
- ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, 236 s. Psyché. ISBN 80-247-9006-8.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krize: psychologický a sociologický fenomén*. Praha: Grada, 2004, 129 s. Psyché. ISBN 80-247-0888-4.
- VÁVROVÁ, Soňa, Karla HRBÁČKOVÁ a Jakub HLADÍK. *Porozumění procesu autoregulace u dětí a mladistvých v institucionální péči*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2015, 131 s. ISBN 978-80-7454-561-0.

VENDEL, Štefan. *Kariérní poradenství*. Praha: Grada, 2008, 224 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1731-9. Dostupné také z: http://katalog.k.utb.cz/F/?func=item-hold-request&doc_library=UTB50&adm_doc_number=000036474&item_sequence=00050

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008, 159 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1770-8.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Didaktika dospělých*. Praha: Grada, 2017, 223 s. Pedagogika. ISBN 978-80-271-0051-4.

Elektronické zdroje:

Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). *Slovník sociálního zabezpečení* [online]. Praha: NETservis, 2018 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/organ-socialne-pravni-ochrany-deti-ospod.html>

Sociálně-právní ochrana dětí. *Slovník sociálního zabezpečení* [online]. Praha: NETservis, 2018 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/socialne-pravni-ochrana-deti.html>

Zákon. č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. In *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. In *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. In *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

Ostatní zdroje:

Výzkum IPSOS Dostupné z https://www.ipsos.com/sites/default/files/2017-12/ipsos_pro_mimo_domov_potreby_deti_pri_odchodu_z_detskeho_domova_prezentace_pro_tk_cerven_2015.pdf

Výroční zprávy

Výroční zprávy DD Valašské Klobouky za rok 2016 a 2017

Výroční zprávy DD Zlín, Lazy za léta 2013,2014,2015,2016,2017

Výroční zprávy DD Chrastěšovská, Vizovice za léta 2013,2014,2015,2016,2017

Výroční zprávy DD a ZŠ Vizovice za léta 2014,2016 a 2017

Weby jednotlivých dětských domovů

Dětský domov Zlín Lazy [online]. Zlín [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ddzlin.cz/>

Dětský domov Vizovice [online]. Vizovice [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ddvizovice.wz.cz/>

Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Valašské Klobouky [online]. Valašské Klobouky [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ddsmolina.cz/>

Dětský domov a Základní škola Vizovice [online]. Vizovice [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ddzsvizovice.cz/>

Dětský domov, Základní škola a Praktická škola Zlín [online]. Zlín [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ddskolyzlin.cz/detsky-domov/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SPO Sociálně-právní ochrana

ESF Evropský sociální fond

DD Dětský domov

LK Lidský kapitál

ZP Zdravotní postižení

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Aspekty SWOT analýzy, (BLAŽKOVÁ, 2007, s. 155).....	32
--	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Přehled institucionální péče v ČR 1 (Zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování).....	12
Tab. 2 Analýza výročních zpráv dětských domovů v okrese Zlín (Zdroj: Výroční zprávy dětských domovů, 2018; vlastní zpracování)	40

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: FIRMY V JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍCH V OKRESE ZLÍN

PŘÍLOHA P II: GRAF POČTU FIREM V OKRESE ZLÍN DLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ

PŘÍLOHA P III: VOLNÁ MÍSTA NA TRHU PRÁCE V ROCE 2018 V KRAJSKÉM

PŘÍLOHA P IV: STRUKTURA PRACOVNÍCH MÍST PRO OHROŽENÉ SKUPINY NA TRHU PRÁCE V OKRESE ZLÍN

PŘÍLOHA P V: POČTY ZAMĚSTNANÝCH V JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍCH VE ZLÍNSKÉM KRAJI A ČESKÉ REPUBLICE

PŘÍLOHA P VI: ROZDÍL CELKOVÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI A NEZAMĚSTNANOSTI ŽEN NA TRHU PRÁCE

PŘÍLOHA P VII: UCHAZEČI SE ZP K CELKOVÉMU POČTU UCHAZEČŮ V OKRESE ZLÍN (ZDROJ: ČSÚ, 2018; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ)

PŘÍLOHA P VIII: STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ DLE NEJVYŠŠÍHO DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP VE ZLÍNSKÉM KRAJI A OKRESE ZLÍN

PŘÍLOHA P IX VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY ZLÍNSKÝ KRAJ VS OKRES ZLÍN MĚSTĚ

PŘÍLOHA P X: STRUKTURA ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

PŘÍLOHA P XI: GRAFY VE VÝZKUMU „JAK VNÍMÁ SPOLEČNOST DĚTI Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ?“

PŘÍLOHA P XII: SWOT ANALÝZA VZTAHU VEŘEJNÉ SPRÁVY K PROBLEMATICE ÚSTAVNÍ VÝCHOVY V ČR

PŘÍLOHA P XIII: VZOR PROVEDENÉ PROFESNÍ DIAGNOSTIKY

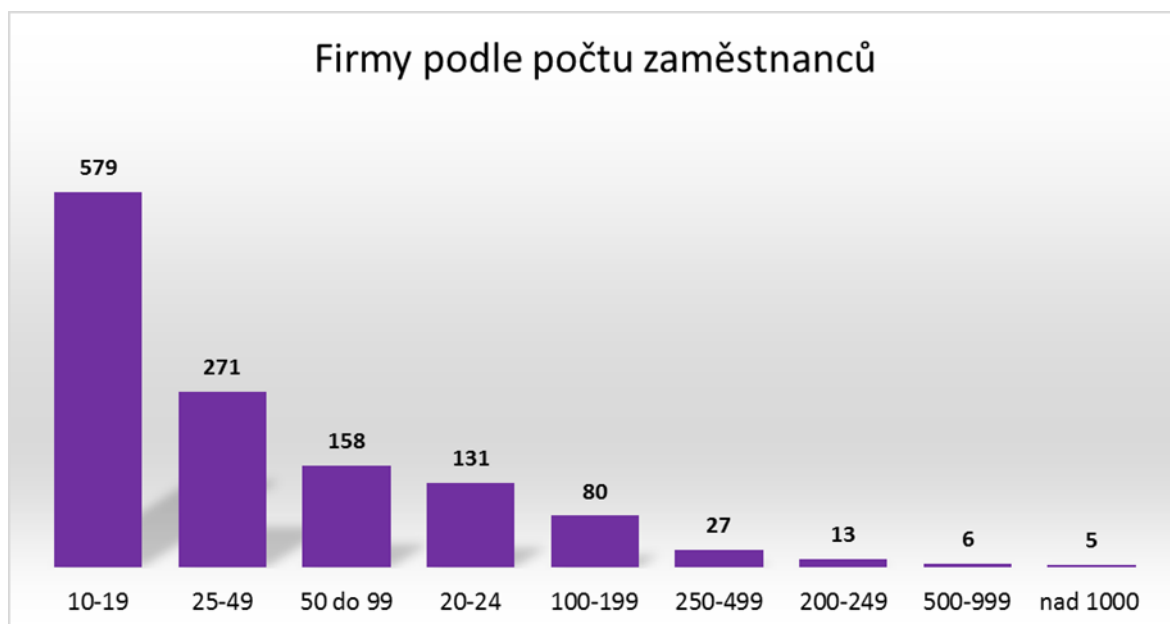
PŘÍLOHA P XIV: KONCEPT „FAME PŘEDSUDKY LÁME“

PŘÍLOHA P I: FIRMY V JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍCH V OKRESE ZLÍN

(zdroj: veřejné rejstříky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P II: GRAF POČTU FIREM V OKRESE ZLÍN DLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ

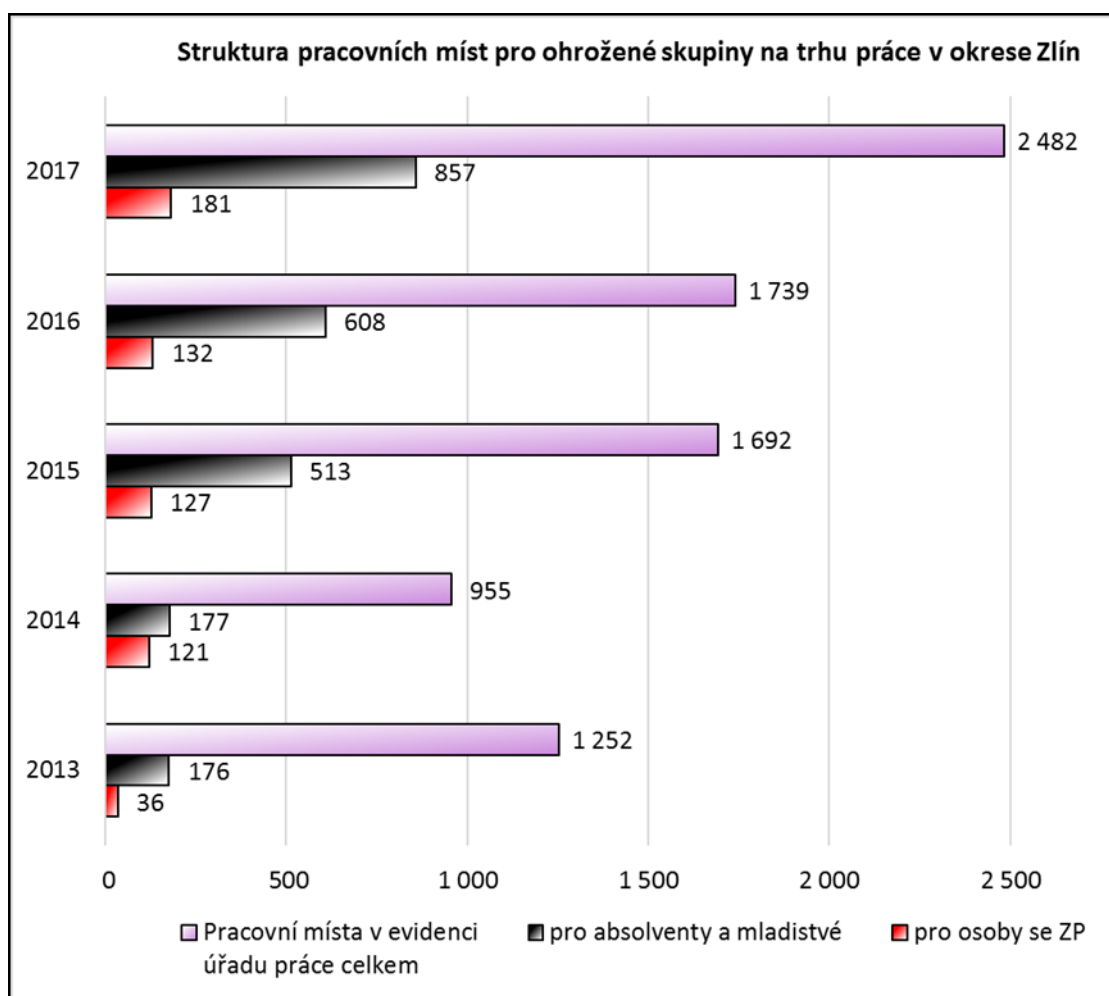
Pozn. počet zaměstnanců v Příloze II je nastaven podle velikostních kategorií dle počtu zaměstnanců v registru ekonomických subjektů. (zdroj: veřejné rejstříky, 2018; vlastní zpracování)

**PŘÍLOHA P III: VOLNÁ MÍSTA NA TRHU PRÁCE V ROCE 2018 V
KRAJSKÉM MĚSTĚ**

Obor	Mzda Od/Do	Volných míst
Výroba a provoz	18 800 - 22 600	1810
Obchod a cestovní ruch	18 400 - 22 300	351
Stavebnictví	18 800 - 23 500	628
Služby	17 200 - 21 200	270
Doprava	20 300 - 24 600	206
Zdravotnictví	21 300 - 23 700	92
Administrativa	20 400 - 26 000	53
Finance	22 500 - 30 500	48
Obrana a ochrana	15 700 - 19 300	78
Management	26 100 - 32 900	32
Informační technologie	29 300 - 35 800	19
Zemědělství a lesnictví	16 300 - 17 700	17
Výchova a vzdělávání	17 200 - 20 000	13
Kultura a sport	16 400 - 18 800	16
Věda a výzkum	34 000 - 37 800	5
Právo	20 000 - 22 700	3

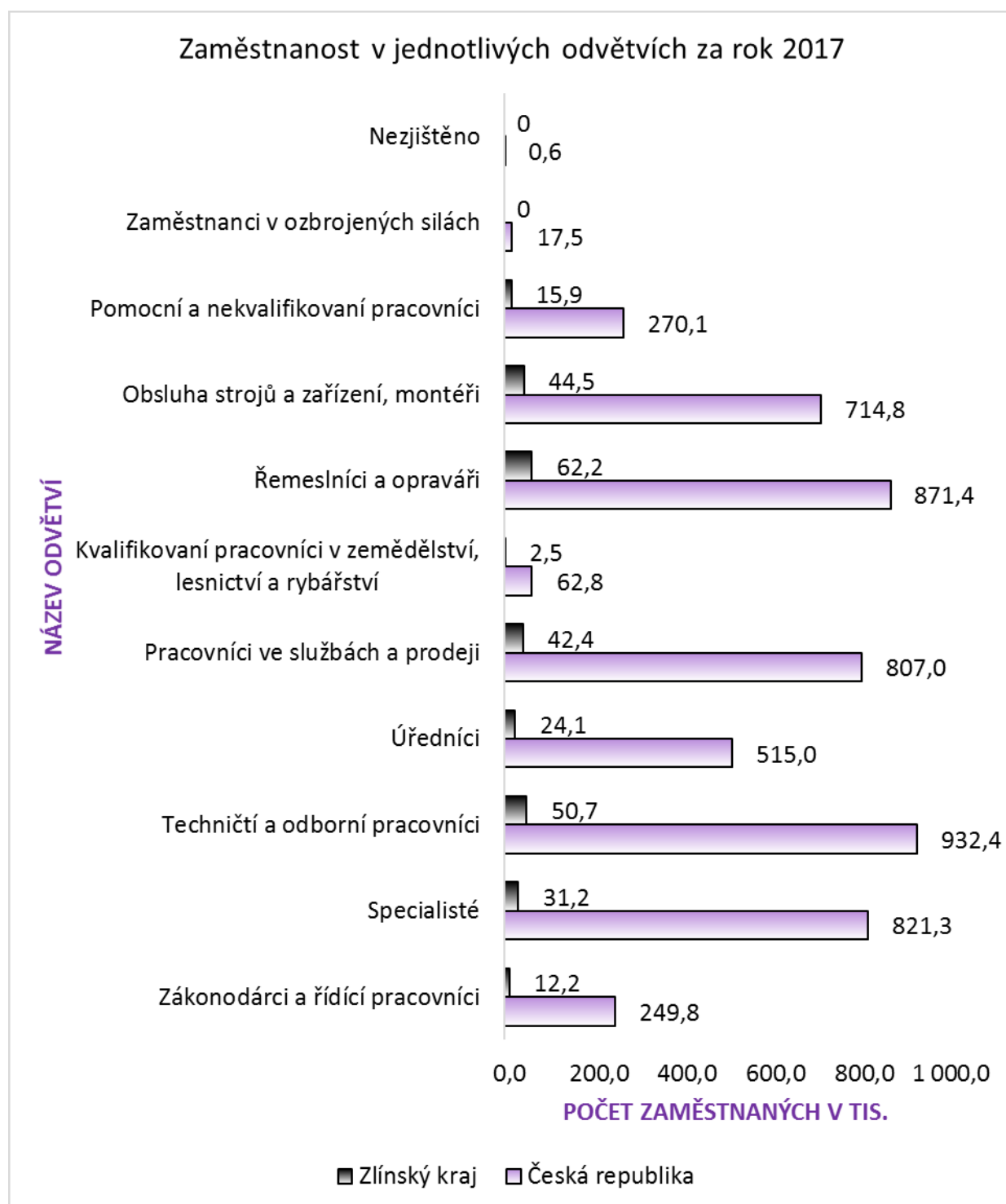
(zdroj: KURZY CZ, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P IV: STRUKTURA PRACOVNÍCH MÍST PRO OHROŽENÉ SKUPINY NA TRHU PRÁCE V OKRESE ZLÍN

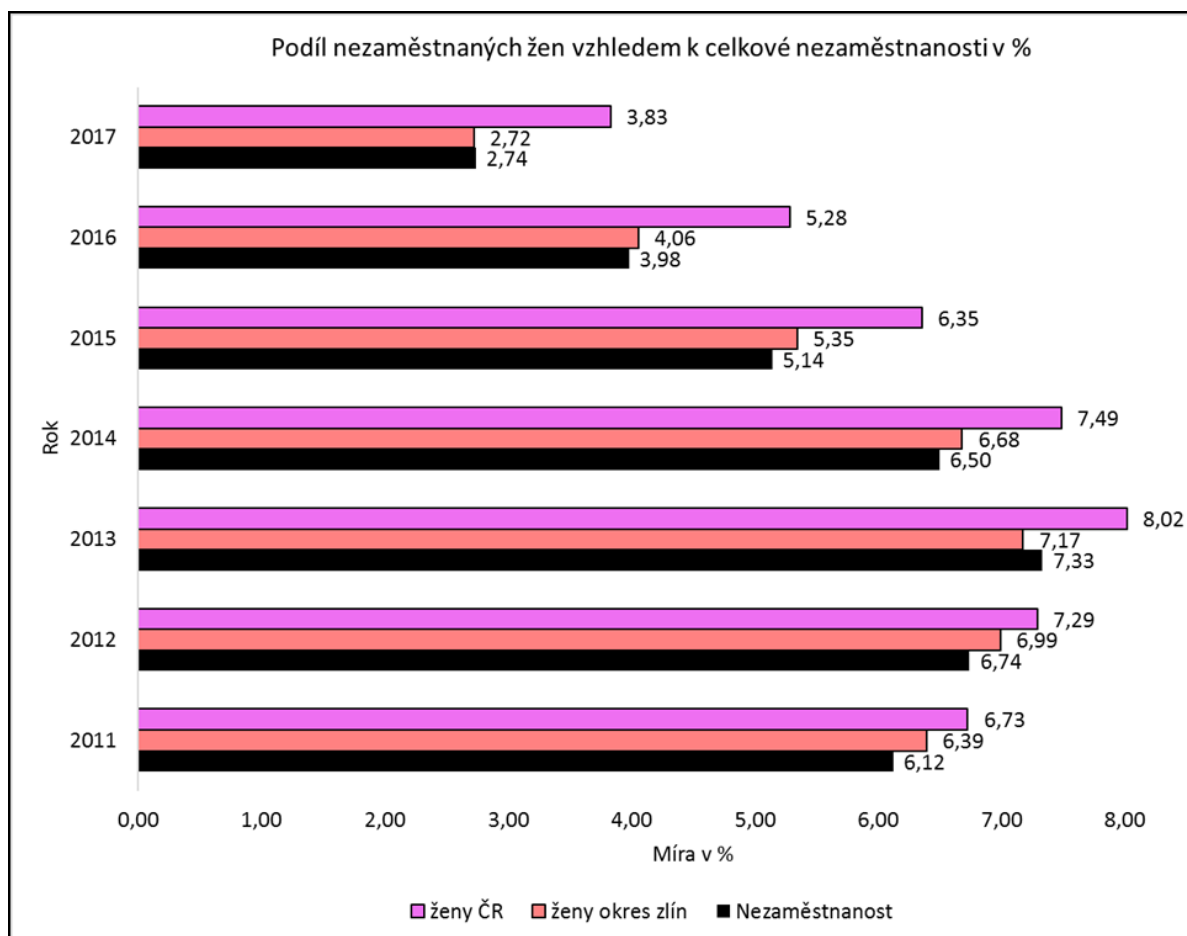
(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P V: POČTY ZAMĚSTNANÝCH V JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍCH VE ZLÍNSKÉM KRAJI A ČESKÉ REPUBLICE

(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

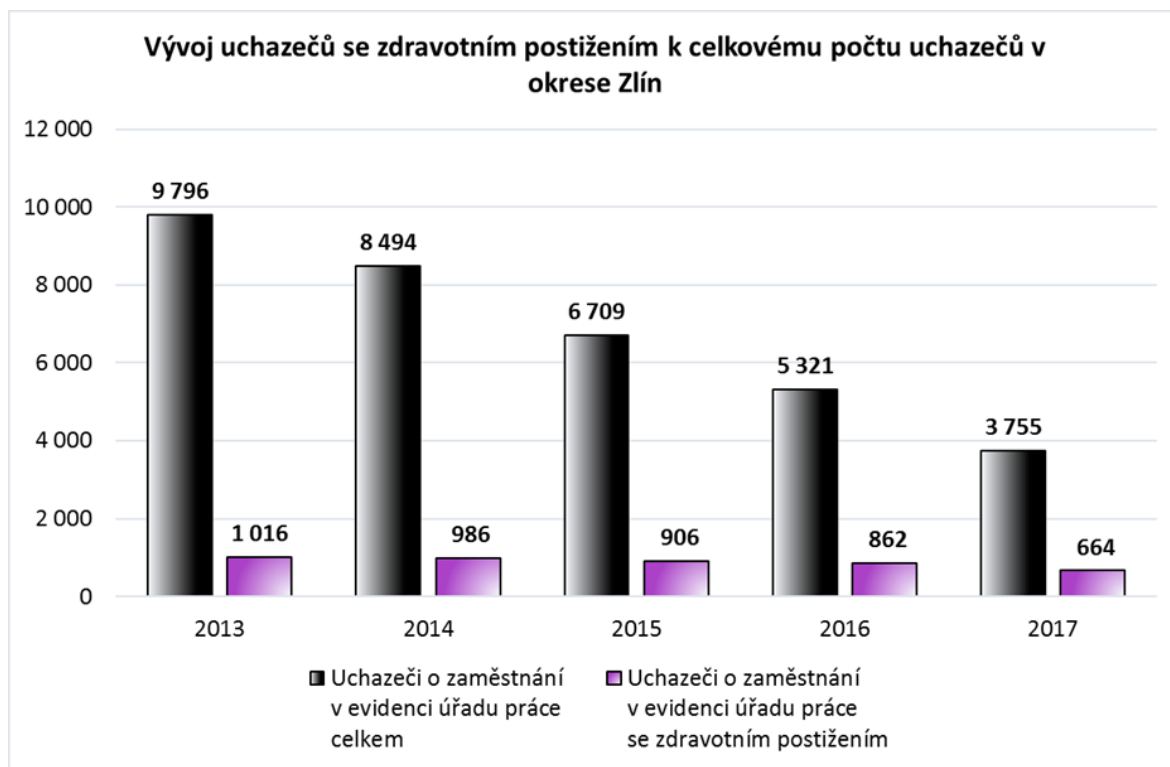
PŘÍLOHA P VI: ROZDÍL CELKOVÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI A NEZAMĚSTNANOSTI ŽEN NA TRHU PRÁCE

(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P VII: UCHAZEČI SE ZP K CELKOVÉMU POČTU UCHAZEČŮ V OKRESE ZLÍN (ZDROJ: ČSÚ, 2018; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ)

(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

**PŘÍLOHA P VIII: STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ DLE
NEJVYŠŠÍHO DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP VE ZLÍNSKÉM
KRAJI A OKRESE ZLÍN**

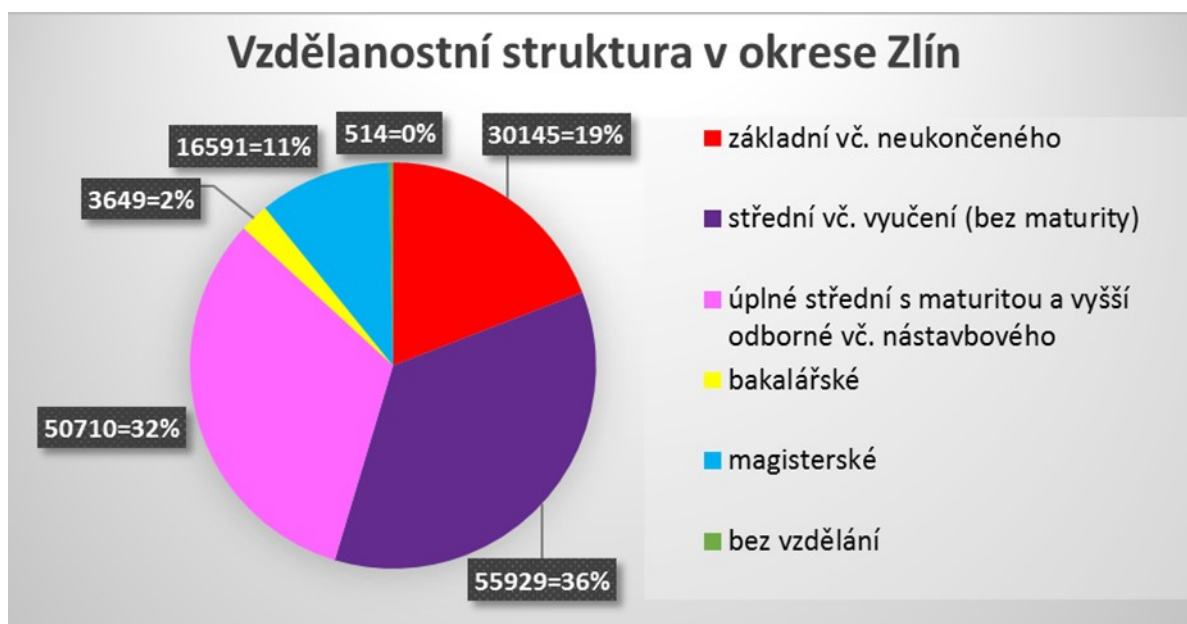
Zlínský kraj	2013	2014	2015	2016	2017
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem	33978	29439	23874	19848	14040
Nejvyšší dosažené vzdělání:					
neúplné a bez vzdělání	17	18	18	20	28
základní	5971	5240	4470	3677	2675
vyučení	15839	12999	10268	8553	5966
střední bez maturity	643	994	727	589	431
vyučení s maturitou	1626	1879	1467	1203	830
úplné střední všeobecné s maturitou	816	877	709	659	432
úplné střední odborné s maturitou	6362	5083	4119	3391	2432
vyšší	290	260	212	174	115
vysokoškolské	2414	2089	1884	1582	1131
Okres Zlín	2013	2014	2015	2016	2017
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem	9796	8494	6709	5321	3755
Nejvyšší dosažené vzdělání:					
neúplné a bez vzdělání	4	1	2	3	5
základní	1628	1393	1146	905	633
vyučení	4324	3569	2742	2203	1500
střední bez maturity	158	269	185	145	101
vyučení s maturitou	463	532	427	309	205
úplné střední všeobecné s maturitou	237	273	216	211	126
úplné střední odborné s maturitou	2030	1649	1281	990	778
vyšší	113	80	70	62	38
vysokoškolské	839	728	640	493	369

(zdroj: veřejné rejstříky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P IX VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY ZLÍNSKÝ KRAJ VS OKRES ZLÍN

(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

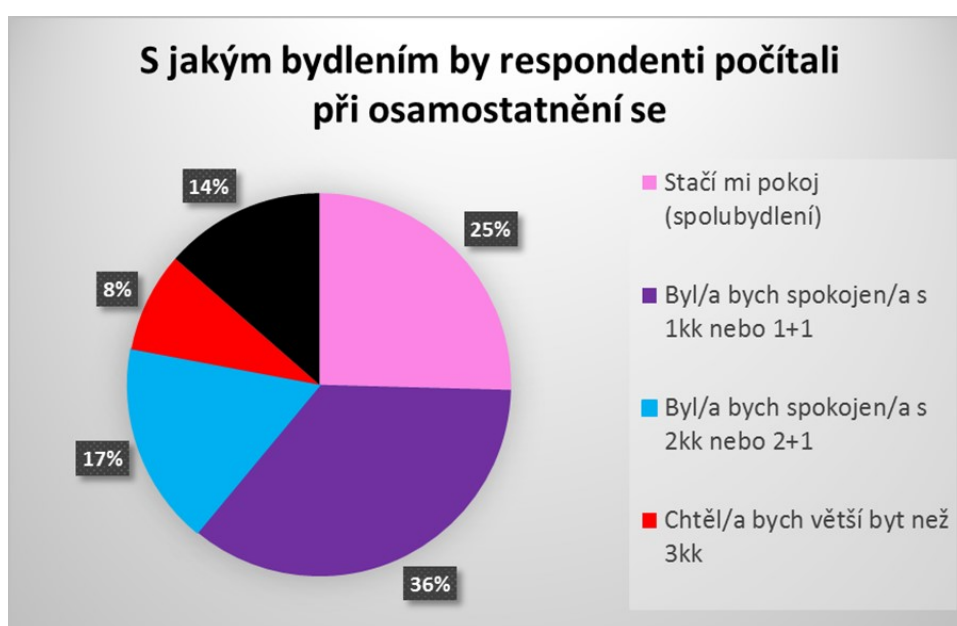
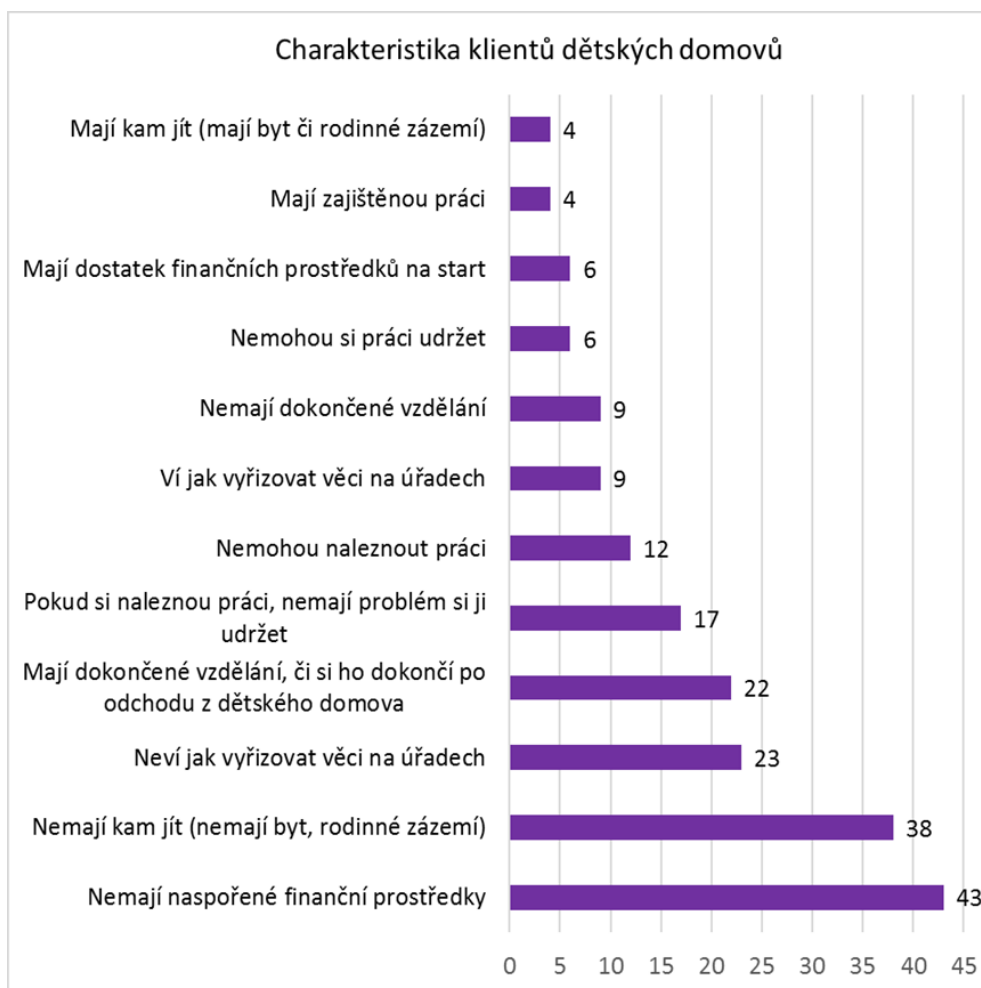
(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P X: STRUKTURA ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Typ středního vzdělání	Absolventi				
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Celkem	-	6692	5702	5311	4 959
z toho denní forma vzdělávání	6793	6394	5536	5160	4 751
z celku:					
střední vzdělání s výučním listem	1677	1496	1484	1568	1 230
střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou	3306	3173	2469	2916	2 081
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	1491	1444	1362	1426	1 292
z toho:					
osmileté	405	401	348	369	375
šestileté	80	88	73	70	91
čtyřleté	1006	955	945	987	826
nástavbové studium	289	238	365	361	128

(zdroj: ČSÚ, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P XI: GRAFY VE VÝZKUMU „JAK VNÍMÁ SPOLEČNOST DĚTI Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ?“

(zdroj: vlastní výzkum)

PŘÍLOHA P XII: SWOT ANALÝZA VZTAHU VEŘEJNÉ SPRÁVY K PROBLEMATICE ÚSTAVNÍ VÝCHOVY V ČR

Silné stránky	Slabé stránky
Poskytnutí vhodného prostředí pro děti vyrůstající v DD	Nízké platy pro personální zajištění
Aktivní zapojení do projektů	Nedostatečně řešená problematika odchodů klientů z DD
Vysoká kvalifikace zaměstnanců DD	Roztříštěný systém ústavní péče do 5 ministerstev
Poskytnutí státního příspěvku při odchodu dítěte z DD	Legislativní omezení
Možnost studia klienta do 26 let	Zdlouhavý rozhodovací proces o umístění klienta do DD
Příležitosti	Ohrožení
Profesionální dohled nad klienty DD a uspokojení jejich speciálních potřeb	Nedostatek personálního zajištění
Zvýšení konkurenceschopnosti klientů DD	Neúspěšná integrace klienta DD do společnosti
Dostatek prostředků k osamostatnění klienta DD	Neschopnost odstranit patologické vzorce chování, kvůli pozdnímu umístění
Financování projektů z ESF	Neefektivní řešení problematiky ústavní péče v ČR

(Zdroj: vlastní výzkum)

PŘÍLOHA P XIII: VZOR PROVEDENÉ PROFESNÍ DIAGNOSTIKY

1. Doporučené povolání	Shoda	Poptávka	Rámcový plat
Obor: Vzdělávání a školství	72%	★☆☆☆☆	34000 až 51000 Kč
Pozice: Výkonný manažer schopen samostatného fungování a organizování práce druhým. Schopen udržovat stav v organizaci i realizovat změny			
Náplň práce:	Pracujete jako manažer, který samostatně řídí a organizuje práci druhých. Řídíte svěřený tým, stanovujete pracovníkům v týmu cíle, organizujete a plánujete jejich práci, kontrolujete a pomáháte jim dosáhnout jejich cílů. Odpovídáte za jejich výsledky i pracovní jednání. Vaše práce spočívá jak v udržování stávajícího stavu a udržování zavedených pravidel a směrnic, tak reagování na změny, které přichází. Máte vysokou míru samostatnosti i prostor pro vlastní kreativitu. Váš nadřízený vám dává dostatek prostoru a samostatnosti. Odměňován jste nadprůměrně.		

Příklady vhodných vysokých škol:

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Česká zemědělská univerzita v Praze
Slezská univerzita v Opavě

2. Doporučené povolání	Shoda	Poptávka	Rámcový plat
Obor: Prodej a obchod	72%	★★★☆☆	26000 až 40000 Kč
Pozice: Výkonný manažer schopen samostatného fungování a organizování práce druhým. Schopen udržovat stav v organizaci i realizovat změny			
Náplň práce:	Pracujete jako manažer, který samostatně řídí a organizuje práci druhých. Řídíte svěřený tým, stanovujete pracovníkům v týmu cíle, organizujete a plánujete jejich práci, kontrolujete a pomáháte jim dosáhnout jejich cílů. Odpovídáte za jejich výsledky i pracovní jednání. Vaše práce spočívá jak v udržování stávajícího stavu a udržování zavedených pravidel a směrnic, tak reagování na změny, které přichází. Máte vysokou míru samostatnosti i prostor pro vlastní kreativitu. Váš nadřízený vám dává dostatek prostoru a samostatnosti. Odměňován jste nadprůměrně.		

Příklady vhodných vysokých škol:

Česká zemědělská univerzita v Praze
Evropský polytechnický institut, s.r.o. Kunovice
Vyšší odborná škola cestovního ruchu a mezinárodního obchodního styku, spol. s r.o.

3. Doporučené povolání	Shoda	Poptávka	Rámcový plat
Obor: Věda, výzkum a vývoj	71%	☆☆☆☆☆	38000 až 56000 Kč
Pozice: Výkonný manažer schopen samostatného fungování a organizování práce druhým. Schopen udržovat stav v organizaci i realizovat změny			
Náplň práce:	Pracujete jako manažer, který samostatně řídí a organizuje práci druhých. Řídíte svěřený tým, stanovujete pracovníkům v týmu cíle, organizujete a plánujete jejich práci, kontrolujete a pomáháte jim dosáhnout jejich cílů. Odpovídáte za jejich výsledky i pracovní jednání. Vaše práce spočívá jak v udržování stávajícího stavu a udržování zavedených pravidel a směrnic, tak reagování na změny, které přichází. Máte vysokou míru samostatnosti i prostor pro vlastní kreativitu. Váš nadřízený vám dává dostatek prostoru a samostatnosti. Odměňován jste nadprůměrně.		

Příklady vhodných vysokých škol:

Slezská univerzita v Opavě
Univerzita Karlova v Praze
Jihočeská univerzita České Budějovice

Role v organizaci, které Vám mohou vyhovovat:

77%	Produktový management
68%	Prodej
67%	Řízení organizace
67%	Informační a komunikační technologie
64%	Zákaznická podpora, servis a služby

Profil doporučeného povolání

Z povolání, která nejlépe odpovídají tomu, co jste o sobě zadali ve vašem profilu, jsme vybrali toto:

Vaše kategorie povolání:

Expert/ manažer - výkonné role

Vaše rámcové povolání:

Výkonný manažer schopen samostatného fungování a organizování práce druhým. Schopen udržovat stav v organizaci i realizovat změny

Vhodné odvětví:

Poptávka po vás / Stabilita odvětví

Rámcový plat:

Vzdělávání a školství

34000 až 51000

Shoda s vaším profilem

Popis pracovní pozice:

Pracujete jako manažer, který samostatně řídí a organizuje práci druhých. Řídíte svěřený tým, stanovujete pracovníkům v týmu cíle, organizujete a plánujete jejich práci, kontrolujete a pomáháte jim dosáhnout jejich cílů. Odpovídáte za jejich výsledky i pracovní jednání. Vaše práce spočívá jak v udržování stávajícího stavu a udržování zavedených pravidel a směrnic, tak reagování na změny, které přichází. Máte vysokou míru samostatnosti i prostor pro vlastní kreativitu. Váš nadřízený vám dává dostatek prostoru a samostatnosti. Odměňován jste nadprůměrně.

Oblast působnosti:

Produktový management

Co budu dělat:

Řídíte vývoj, prodej, ziskovost a zlepšování produktů, které organizace nabízí. Sledujete, jak se produktům daří na trhu, a na základě toho navrhuje a provádíte změny v jejich designu, vlastnostech, ceně, podmínkách, formě prodeje atp. V kontaktu jste až na malé výjimky výhradně se spolupracovníky v organizaci.

Klíčové činnosti této oblasti působnosti:

Zkoumat trh ; Navrhovat nové produkty a jejich vlastnosti; Realizovat návrhy produktů do praxe; Navrhovat nové věci a řešení; Uvést myšlenky a plány do praxe; Analyzovat data; Interpretovat data

Za jaké výsledky budu hodnocený a placený?

Objem prodaného zboží; Zisk z prodeje; Náklady na prodej; Struktura prodeje; Uspokojení zákaznických potřeb; Myšlenka/ idea; Inovace

PŘÍLOHA P XIV: KONCEPT „FAME PŘEDSUDKY LÁME“

Díky unikátním praktickým předmětům na Fakultě managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně mají studenti možnost zapojit se do nejrůznějších projektů, které podporují jejich kreativitu a získávání nových zkušeností z nejrůznějších oblastí.

Cílem aktivity je podpořit uplatnitelnost dětí z DD na trhu práce v okrese Zlín, kdy studenti VŠ, jakožto „výběr“ populace mají tyto klienty možnost ovlivnit v pozitivním slova smyslu, např. právě v kontextu motivace do dalšího studia.

Po uskutečněných rozhovorech a provedených analýzách bylo zjištěno, že klientům DD by pomohly kurzy doučování, aktivity vyplňující jejich volný čas a dokonce i starší vrstevníci, se kterými by mohli diskutovat na nejrůznější témata.

Z pohledu společnosti by pomohlo, kdyby se rozšířila osvěta o skutečném stavu v oblasti uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce.

Aktivity by probíhaly v rámci těchto předmětů

Základy projektového řízení

Studenti VŠ si v rámci tohoto předmětu můžou uskutečnit jakýkoliv projekt. Jelikož každý student na FaME absolvuje předmět management, je možné, aby s klienty z DD byly zrealizované manažerské hry, při nichž si trénují kritické a strategické myšlení např. pomocí simulací.

Další možností je také realizovat s dětmi nejrůznější testy v oblasti určování týmových rolí, protože je důležité, aby každé dítě pochopilo, proč např. na stejný podnět reaguje každý jinak. Tyto aktivity podporují nejen seberozvoj, ale také řešení problémů v týmu, snaha vymyslet společně nejlepší řešení a komunikaci.

Rozvíjení těchto schopností u dětí při realizaci simulačních her je příjemná cesta, jak podporovat socializaci klientů DD a zároveň, jak je připravit na možný budoucí pracovní život a komunikaci s lidmi, které klienti DD neznají a vidí je např. poprvé.

Řízení projektů I a II

V tomto předmětu by studenti mohli uspořádat kampaň v rámci, které by šířili osvětu o skutečném dění v dětských domově. Běžný člověk během života klientům z DD věnuje např. použité oblečení nebo hračky, ale málokdo ví, že těchto materiálních věcí mají klienti dostatek. Většinou je to právě láska a pochopení, co jim chybí.

Přínosy by mohly spočívat v

- Získání nových sponzorů
- Přihlášení dobrovolných sil
- Dary, které naplní skutečné potřeby klientů DD (např. kurz AJ)
- Větší chuť k pomoci ostatních organizací, firem atd.

Projektový management v kohezní polit. EU

Studenti veřejné správy by měli jedinečnou možnost vyzkoušet si tvorbu reálného projektu v rámci pomoci klientů z DD. Existuje spousta výzev z EU v rámci zvyšování konkurenceschopnosti klientů, jejichž projektovou žádost by mohli studenti VŠ administrovat a nastartovat tak např. i jejich kariéru jako projektový manažer.

Přínosy by mohly spočívat v

- Získání finančních prostředků v rámci milionů
- Zvýšení uplatnitelnosti klientů DD na trhu práce
- Podpora inovací v oblasti vzdělávání
- Rušení bariér mezi klienty DD a společností

Účetní a daňová kancelář

Jelikož na FaME existují studenti specializující se na finance, mohli by dětem uspořádat workshopy na zvýšení finanční gramotnosti. Fakulta má své prostory, tudíž je vytvoření například série kurzů v této oblasti poměrně jednoduchá záležitost.

Přínosy by mohly spočívat v

- Zvýšení finanční gramotnosti klientů DD
- Snížení ohrožení klienta v rámci např. uzavření nevýhodných smluv v oblasti financí
- Finanční „lifehacky“ v překladu myšleno, na čem např. můžou klienti ušetřit, jak se mají starat o finance, která instituce vyřizuje jednotlivé problematiky atd.

Věříme, že kurzy v těchto oblastech mohou mít na klienty DD větší dosah, právě díky stylu komunikace. Jelikož si klient vytvoří často důvěrnější vztah právě s podobnou věkovou kategorií a nebojí se doptávat či svěřovat s aktuálními problémy.